

Anglicismy v mluvě teenagerů

Bakalářská práce

Studijní program: B7507 – Specializace v pedagogice
Studijní obory: 7504R269 – Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání
7507R036 – Anglický jazyk se zaměřením na vzdělávání

Autor práce: **Petra Košumberská**
Vedoucí práce: prof. PhDr. Oldřich Uličný, DrSc.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Petra Košumberská**
Osobní číslo: **P14000243**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obory: **Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání**
Anglický jazyk se zaměřením na vzdělávání
Název tématu: **Anglicismy v mluvě teenagerů**
Zadávací katedra: **Katedra českého jazyka a literatury**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Práce se bude zabývat užíváním anglicismů v současné mluvě teenagerů. Teoretická část bude vycházet z odborné literatury a budou v ní popsána specifika vyjadřování mládeže, charakteristika pojmu anglicismus a historie výskytu anglicismů v českém jazyce. Praktická část bude věnována zpracování výsledků výzkumu.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

BOZDĚCHOVÁ, I. Vliv angličtiny na češtinu. In: Český jazyk na přelomu tisíciletí. Sestavil František Daneš a kol. Praha, Academia 1997.

HUBÁČEK, J. O českých slanzích. Ostrava: Profil, 1979.

MRAVINACOVÁ, J. Neosémantizmy vzniklé pod vlivem cizího jazyka. In: Neologizmy v dnešní češtině. Sestavila Olga Martinčová a kol. Praha, ÚJČ AV ČR 2005.

MRAVINACOVÁ, J. Přejímání cizích lexémů. In: Neologizmy v dnešní češtině. Sestavila Olga Martinčová a kol. Praha, ÚJČ AV ČR 2005.

SUK, Jaroslav. Nekolik slangových slovníků. Praha: Inverze, 1993.

SVOBODOVÁ, D. Anglicismy v českých slanzích. In: HLADKÁ, Z., KARLÍK, P. Čeština - Univerzália a specifika. 1. vyd. Brno: Masarykova Univerzita, 2001.

SVOBODOVÁ, D. Internacionalizace současné české slovní zásoby. 1.vyd. Ostrava: PdF OU, 2007.

Vedoucí bakalářské práce:

prof. PhDr. Oldřich Uličný, DrSc.

Katedra českého jazyka a literatury

Datum zadání bakalářské práce: **30. dubna 2016**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2017**

prof. RNDr. Jan Pícek, CSC.
děkan

prof. PhDr. Oldřich Uličný, DrSc.
vedoucí katedry

V Liberci dne 30. dubna 2016

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že tištěná verze práce se shoduje s elektronickou verzí, vloženou do IS STAG.

Datum: 10. 12. 2017

Podpis:

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala panu prof. PhDr. Oldřichu Uličnému, DrSc. za trpělivost, cenné rady a odborné vedení při zpracování této práce.

Dále tímto děkuji všem respondentům, kteří se zúčastnili mého výzkumu, a rovněž pedagogům, kteří mi ho umožnili uskutečnit ve svých hodinách.

Anotace

Tato bakalářská práce se zabývá anglicismy v mluvě teenagerů. První část se věnuje anglicismům, jejich charakteristice a užití v českém jazyce. Práce se rovněž zaobírá jejich adaptací. Dále je charakterizována mluva teenagerů a poté používání anglicismů touto generací. Práce se taktéž věnuje internetové komunikaci, kterou teenageři hojně užívají.

Druhá část práce se zaměřuje na zpracování výsledků výzkumu, jež probíhal formou dotazníku. Ten zjišťoval, zda teenageři užívají anglicismy spíše v mluveném či psaném projevu a zda je píšou v jejich původní podobě či počeštěně. Výzkum dále zkoumal, jestli je znalost anglicismů ovlivněna úrovní angličtiny a jaké jsou rozdíly ve znalosti anglicismů mezi dívkami a chlapci. Anglicismy použité pro výzkum byly získány z rozhovorů teenagerů či z internetových stránek, které užívají.

Klíčová slova

anglicismy, užívání anglicismů, znalost anglicismů, adaptace anglicismů, mluva teenagerů, anglicismy v mluvě teenagerů, internetová komunikace

Annotation

The bachelor thesis deals with anglicisms in the speech of teenagers. The first part of the thesis focuses on anglicisms, their characteristics and their use in the Czech language. The thesis deals with the adaptation of anglicisms as well. In addition, the speech of teenagers and the use of anglicisms among their generation is described. The thesis also focuses on internet communication, which is widely used among teenagers.

The other part of the thesis is focused on the research results for which a questionnaire was used. The research determined whether the teenagers use anglicisms more in spoken or in written language as well as whether the teenagers use anglicisms in their original form or if they use the Czech form. Furthermore, the research focused on whether the knowledge of anglicisms is influenced by the level of English. In addition, the research found what the differences are between the use of anglicisms among teenage-girls and teenage-boys. The anglicisms used in the research were obtained from the spoken speech of teenagers or from websites that are used by them.

Key words

anglicisms, the use of anglicisms, the knowledge of anglicisms, the adaptation of anglicisms, the speech of teenagers, anglicisms in the speech of teenagers, internet communication

Obsah

Úvod.....	12
1 Současná slovní zásoba češtiny.....	14
2 Anglicismy	15
2.1 Anglicismy ve světě	15
2.2 Angličtina jako zprostředkovatel dalších jazyků	16
2.3 Historie anglicismů v českém lexiku	16
2.4 Současný vliv angličtiny na češtinu	17
2.4.1 Oblasti užívání anglicismů	17
2.5 Adaptace anglicismů	19
2.5.1 Anglicismy nepřizpůsobené	20
2.5.2 Anglicismy přizpůsobené	21
2.5.3 Výslovnostní a pravopisná adaptace	21
2.5.4 Morfologická adaptace	23
2.5.5 Slovotvorná adaptace	24
2.5.6 Sémantická adaptace	25
3 Komunikace teenagerů.....	27
3.1 Anglicismy v komunikaci teenagerů.....	28
3.1.1 Motivovanost užívání anglicismů.....	28
4 Internetová komunikace	30
4.1 Druhy internetové komunikace	30
4.1.1 WWW stránky	30
4.1.2 Elektronická pošta	30
4.1.3 Diskuzní fóra	30
4.1.4 Chat	30
4.2 Znaký internetové komunikace	31
4.3 Anglicismy užívané v internetové komunikaci.....	32

4.3.1	Původní tvary anglicismů	32
4.3.2	Substantiva	33
4.3.3	Adjektiva	34
4.3.4	Verba	34
4.3.5	Vulgarismy	34
4.3.6	Zkratky	35
5	Jazykový výzkum.....	36
5.1	Základní informace	36
5.2	Struktura dotazníku	36
5.3	Výběr respondentů	38
5.4	Postup výzkumu	39
5.5	Výběr anglicismů a jejich charakteristika	39
6	Vyhodnocení dotazníků	43
6.1	První část.....	43
6.1.1	Vyhodnocení hypotézy č. 1	44
6.2	Druhá část.....	44
6.2.1	Vyhodnocení hypotézy č. 2	45
6.3	Třetí část.....	45
6.3.1	Anglicismy obecné	46
6.3.2	Anglicismy z oblasti módy a kosmetiky	46
6.3.3	Anglicismy z oblasti počítačových her.....	47
6.3.4	Anglicismy z oblasti sportu	48
6.3.5	Anglicismy vulgárního obsahu.....	49
6.3.6	Vyhodnocení hypotézy č. 3	49
6.4	Čtvrtá část.....	50
6.4.1	Zkratky	50
6.4.2	Vyhodnocení hypotézy č. 4	52

7	Závěr	54
8	Zdroje	56

Seznam grafů

Graf 1: Počet respondentů dle věku	43
Graf 2: Užívání anglicismů při písemné komunikaci	44
Graf 3: Anglicismy obecné	46
Graf 4: Anglicismy z oblasti módy a kosmetiky	47
Graf 5: Anglicismy z oblasti počítačových her	47
Graf 6: Anglicismy z oblasti sportu	48
Graf 7: Anglicismy vulgárního obsahu	49
Graf 8: Zkratky 1. část	50
Graf 9: Zkratky 2. část	51
Graf 10: Rozepsané zkratky 1. část	51
Graf 11: Rozepsané zkratky 2. část	52
Graf 12: Počet anglicismů dle znalosti	53
Graf 13: Počet anglicismů dle používání	53

Seznam použitých zkratk

ASCS – Akademický slovník cizích slov

ČSR – Československá republika

PSJČ – Příruční slovník jazyka českého

RVP – Rámcový vzdělávací program

SLŠ a SOŠ – Střední lesnická škola a Střední odborná škola

SSJČ – Slovník spisovného jazyka českého

Úvod

V této bakalářské práci se budeme zabývat anglicismy v mluvě teenagerů. První část vychází z odborné literatury a zpracovává téma anglicismů, komunikace teenagerů a internetové komunikace. V další části se věnujeme jazykovému výzkumu.

Anglicismy jsou slova přejatá z anglického jazyka, která se v současnosti hojně podílí na rozšiřování české slovní zásoby. Mnohé anglicismy původně figurovaly jako termíny v určitých oblastech. Časem se staly součástí každodenní komunikace a dnes již nejsou chápány jako odborné výrazy. V současnosti se rovněž můžeme setkat s anglicismy, které byly do českého jazyka přejaty přímo z běžné mluvy. Jedná se především o slova, jež jsou užívána dnešní mládeží.

Anglicismy se do českého jazyka dostávaly ve větší míře až od 19. století, k největšímu přísunu došlo ovšem až během 20. a 21. století. K přejímání výrazů z angličtiny do jiných jazyků dochází především z potřeby pojmenování nových skutečností, což souvisí s pokrokem ve společnosti. Anglicismy se v současnosti užívají v mnoha oblastech a některými z nich se budeme blíže zabývat v rámci jazykovém výzkumu.

Anglicismy se v češtině objevují jak v počeštěné podobě, tak i ve své původní anglické. Existují rovněž slova, u nichž došlo pouze k částečné adaptaci. V práci se věnujeme adaptaci pravopisné a výslovnostní, morfologické, slovtvorné a sémantické.

Dále se zabýváme komunikací teenagerů a jejím specifikám. Typickým rysem komunikace mezi dospívajícími je i používání anglicismů, jež je motivováno různě. Odborná literatura uvádí jako hlavní důvod snahu o diferenciaci od starších generací.

Další téma, které tato práce zpracovává, je internetová komunikace. Nejdříve popisujeme její druhy a znaky. I přesto, že komunikace v prostředí internetu probíhá převážně psanou formou, má mnoho rysů, jež jsou typické pro mluvený projev. V rámci internetové komunikace se věnujeme i anglicismům, které jsou pro toto prostředí typické. Konkrétně práce pojednává o substantivech, adjektivech, verbech, vulgarismech a zkratkách.

Druhá část práce se věnuje jazykovému výzkumu, který probíhal mezi teenagery a měl formu dotazníku. Jeho prostřednictvím jsme zjišťovali základní informace o respondentech a jejich preference při užívání anglicismů, konkrétně jakou formu používají a v jakém projevu je uplatňují. Dále se výzkum zabýval konkrétními výrazy

a jejich znalostí mezi teenagery. Anglicismy vybrané pro výzkum jsme získali z autentických rozhovorů příslušníků této generace či z internetových stránek jim určeným. Informace získané z dotazníků budou podrobně rozpracovány a na základě výsledků budou potvrzeny či vyvráceny hypotézy, které jsme si stanovili před započítím této práce. Předpokládané výsledky zní následovně:

Hypotéza 1: Teenageři užívají anglicismy převážně v psaném projevu při komunikaci se svými vrstevníky.

Hypotéza 2: Teenageři užívají pravopisně neadaptované anglicismy.

Hypotéza 3: Množství anglicismů, které teenageři znají, nesouvisí s jejich úrovní angličtiny na základě rozdělení do skupin ve škole.

Hypotéza 4: Znalost a používání anglicismů z různých oblastí se liší dle pohlaví.

1 Současná slovní zásoba češtiny

Počet slov v současné slovní zásobě češtiny nelze s přesností určit. Dle devítisvazkového Příručního slovníku jazyka českého se jedná o cirká 250 tisíc slov, tento údaj je však zastaralý, jelikož pochází z poloviny minulého století. Současná slovní zásoba je mnohem rozsáhlejší. Rozvoj slovní zásoby je spojen s neustálou potřebou společnosti pojmenovávat nově vzniklé skutečnosti a jevy. Kromě zcela nově vzniklých pojmenování se na rozšiřování české slovní zásoby hojně podílí i slova přejatá z cizích jazyků.

Svobodová (2006a, s. 43–44) dělí současnou slovní zásobu na jádro a proměnlivou část. Jádro tvoří slova, která se v našem jazyce užívají často a po několik generací, jedná se o tu část slovní zásoby, která je stabilní. Oproti tomu proměnlivá část slovní zásoby se stále vyvíjí podle potřeb společnosti. Nové skutečnosti jsou pojmenovávány skrze tzv. neologismy, tedy slova nově vytvořená či přejatá z cizích jazyků. Mravinacová (2005b, s. 187) tvrdí, že to jsou právě neologismy z angličtiny, které jsou v současnosti do českého lexika přejímány nejvíce, a tím se výrazně podílejí na inovaci české slovní zásoby.

2 Anglicismy

Bozděchová (2017a) definuje anglicismy následovně: „*Za anglicismus se v širokém smyslu považují prvky všech jazykových rovin a na všech stupních adaptace, v užším smyslu lexikální prostředky přejaté z angličtiny. Motivací pro lexikální výpůjčky jsou chybějící označení pro daný předmět nebo společenský fenomén.*“

Alena Dostálová (2010, s. 9) rozděluje v současnosti užívané anglicismy do dvou hlavních skupin. První se skládá z výrazů, které se původně užívaly v rámci určitého oboru či profese, jednalo se tedy o termíny. Tyto anglicismy prošly procesem determinologizace a staly se z nich slova běžné komunikace. K tomuto jevu dochází při častém užívání anglicismu. Jako příklad uvádí slova *monitor, displej, e-mail* či *editor*, která dříve figurovala jako termíny, avšak dnes se již užívají při každodenních situacích a jsou všeobecně známá. Dostálová do této skupiny řadí anglicismy z oblasti počítačových technologií, internetu, sportu, hudby a filmu. Příklady výrazů z těchto a dalších oblastí uvádíme v kapitole 2.4 *Současný vliv angličtiny na češtinu*.

Druhou skupinu tvoří slova, která jsou užívána dnešní mládeží a která se používají v jejich původní, tedy anglické, podobě. Do této skupiny patří výrazy typu *cool, ok, song* aj. Dále se tomuto tématu věnujeme v kapitolách 3.1 *Anglicismy v komunikaci teenagerů* a 4.3 *Anglicismy užívané v internetové komunikaci*.

2.1 Anglicismy ve světě

Existují tři typy zemí, ve kterých se používá angličtina, a to:

1. Země, ve kterých je angličtina mateřským jazykem.
2. Země, ve kterých angličtina funguje jako druhý jazyk.
3. Země, ve kterých angličtina funguje jako cizí jazyk.

Česká republika je typ třetí, tedy angličtina u nás figuruje jako cizí jazyk.

To, v jaké míře je angličtina rozšířena jako druhý a cizí jazyk, svědčí o jejím celosvětovém významu. Mnoho původně anglických výrazů se používá po celém světě, jedná se tedy o internacionalismy neboli slova mezinárodní (SVOBODOVÁ, 2007, s. 17). Tento fakt poukazuje na rostoucí internacionalizaci slovní zásoby. Anglické výrazy byly přejaty do mnoha jazyků, včetně češtiny, a to buď v jejich anglické podobě (*management, bodybuilding*), či ve formě překladu (*vymývání mozku / brain-washing, samoobsluha/self-service*).

2.2 Angličtina jako zprostředkovatel dalších jazyků

O značném vlivu angličtiny svědčí také to, že nespočet slov dnes užívaných v českém jazyce byl přejat právě z angličtiny, a to i přesto, že jde o slova původně z jiných jazyků. Angličtina tedy figurovala jako zprostředkovatel (VIERECK, 2005, s. 261–262).

Jedná se o slova původně latinsko-řecká jako *dramatický, horizont, exkluzivní, komplexní, profitabilní, kauza, kompetence, vize, limitovat, monitorovat*, která pod vlivem angličtiny nabyla nového významu či se dostala do nových slovních spojení, např. *dramatické změny, časový horizont* apod. Výrazy původně latinské, které se do češtiny dostaly skrze anglický jazyk, se staly součástí naší každodenní komunikace, jedná se o slova jako *sex, gauč, gril, humor* aj.

Angličtina figurovala jako zprostředkovatel výrazů nejen pro latinu, ale rovněž pro slova holandská či latinskoamerická. Mezi tato slova patří kupříkladu *džin, šerif, vagón, chilli* a další.

Během 19. století docházelo též ke zprostředkování anglicismů přes jiný jazyk, a to například přes němčinu (*parlament, bunkr, šek, punč, flirt*) či francouzštinu (*kroket, park*) (VIERECK, 2005, s. 262). Tento jev však nebyl příliš frekventovaný, jelikož anglické výrazy se k nám dostávaly převážně přímo.

2.3 Historie anglicismů v českém lexiku

Anglicismy v češtině jsou výsledkem kontaktu anglického a českého jazyka. I přesto, že většina anglicismů se do češtiny dostala až v průběhu 20. a 21. století, kontakt mezi těmito jazyky sahá až do středověku a následně probíhal ve větší či menší míře ve všech dalších historických obdobích (VIERECK, 2005, s. 259).

Znatelný přísun anglicismů se v českém jazyce objevuje již během 19. století, avšak je to až století 20. (konkrétně 20. a 30. léta), které se stalo dobou převzetí většiny dnes běžně užívaných anglicismů (SVOBODOVÁ, 2007, s. 16). Tato doba byla pro přejetí anglicismů významná hlavně díky tomu, že po vzniku ČSR došlo k posílení vazeb k Velké Británii. Prohloubení vztahů se promítlo především ve slovní zásobě v oblasti sportu, filmu, vědy a techniky.

Naopak k utlumení jazykového kontaktu došlo během vlády totalitních režimů. Anglické výrazy nebyly přijímány pozitivně a v této době docházelo ke vzniku českých ekvivalentů anglicismů, například *hot dog* byl nahrazen *párkem v rohlíku, handbal* slovem *házená* a *volejbal* výrazem *odblížená*. K pronikání anglicismů do češtiny však

docházelo, nedělo se to ale přímo, výrazy se k nám dostávaly například přes ruštinu. Jedná se o slova *kombajn* (angl. *combine*), *chuligán* (angl. *hooligan*) či *dispečer* (angl. *dispatcher*). K výraznému uvolnění došlo až po roce 1989. Po tomto období se angličtina u nás stala jazykem vědy, publicistiky, managementu, módy, hudby, sportu, filmu a nových technologií (VIERECK, 2005, s. 264).

Jako další příklad posílení role angličtiny uvádí Viereck (2005, s. 261) i změny ve vzdělávacím systému. Po roce 1989 byl po povinné ruštině zaveden princip volby cizích jazyků. Podle RVP pro základní vzdělávání bylo od roku 2005/2006 stanoveno, že první cizí jazyk bude vyučován od třetí třídy, druhý od sedmé a že jedním z nich by měla být angličtina, viz RVP (2017, s. 143): „*přednostně by měla být žákům nabídnuta výuka anglického jazyka*“.

2.4 Současný vliv angličtiny na češtinu

Vliv anglického jazyka na češtinu je nezanedbatelný. Nejvýraznější je působení angličtiny na české lexikum, jelikož je to právě slovní zásoba, která nejrychleji reaguje na proměny v oblasti technického pokroku a životního stylu. Tento fakt je důvodem, proč anglicismy užíváme nejen v odborných odvětvích, ale také v běžné komunikaci.

V současnosti se uplatňují jisté tendence. Jednou z nich je užívání původních anglických výrazů namísto jejich českých ekvivalentů, což je typické například pro mladou generaci. Slova jako *bodyguard* / *osobní strážce*, *klient/zákazník*, *story/povídka*, *deadline/lhůta*, *wellness/rekreace* označují tu samou skutečnost pouze jinou formou. Výpůjčky z angličtiny, které byly přejaty v minulém století či na počátku tohoto a byly pravopisně přizpůsobeny českému jazyku, dnes užíváme v jejich původní formě (například *business* místo *byznys*, *training* místo *trénink*). Tento úkaz je způsoben rozšířením znalosti angličtiny a šířící se globalizací. Kučera (In VIERECK, 2005, s. 273) uvádí, že se to může posunout až do takové míry, že začneme přejímat i některé anglické fonémy, které v češtině neexistují.

2.4.1 Oblasti užívání anglicismů

Anglicismy se uplatňují v různých oblastech a jejich počet neustále roste. Níže uvádíme pouze jejich výběr. Příklady anglicismů byly převzaty, není-li uvedeno jinak, z Jindrákové (2007, s. 36–91), Bozděchové (2017a) a Vierecka (2005, s. 274–275).

1. **zaměstnání a práce:** *business/byznys, konkurz, marketing/marketink, teamwork, workshop, managment, manager/manažer, logo, IT-technik, leadership, mentoring, coaching/koučink;*
2. **bankovníctví:** *šek, cash, spořicí účet (z angl. savings account), PIN (Personal Identification Number), leasing, homebanking, internetbanking, voucher;*
3. **obchod a služby:** *shop, secondhand, supermarket, shopping centre/nákupní centrum, teleshopping, mall, studio;*
4. **doprava:** *airbag, pickup, tankovat, jeep/džíp, tramvaj;*
5. **cestovní ruch:** *all inclusive/all inkusive, last minute, tax free, check point, booking, B&B (Bed and Breakfast);*
6. **jídlo a pití:** *cheeseburger, hamburger, popcorn, steak, kečup, fast food, dressing/dresink, toast/toust, toustovač, brunch, barbecue, grilovat, sandwich/sendvič, protein bar / proteinová tyčinka, džem, marmeláda, puding/pudink, soda, whiskey, drink, ice coffee, bar;*
7. **sport:** *sponzor, kouč, trainer/trenér, gól, bungee jumping, skateboard, stratching/strečink, team/tým, snowboard, bodybuilding, puk, play-off, fair play, horské kolo (z angl. mountain bike);*
druhy sportu: *fotbal, florbal, volejbal, aerobik, atletika, pilates, jumping, baseball, bowling, jogging, painball, kick-box, squash, rugby, hokej, golf, spinning, fitness, power jóga;*
8. **móda:** *image, modelling, piercing, tattoo, outfit;*
oblečení: *jeany/džíny, slipy, svetr, šortky, top, legíny, kardigan;*
velikosti oblečení: *XS (extrasmall), S (small), M (medium), L (large), XL (extralarge);*
9. **kosmetika:** *shampoo/šampón, conditioner/kondicionér, make-up/mejkap, peeling, deodorant, highlighter, oční stíny (z angl. eye shadows), korektor, spray/sprej, antiperspirant;*
10. **počítačové hry:** *game, gamer, player, gamesa, PC (Personal Computer), komp, simple player, multi player, RPG (Role Playing Game), adventura, onlajnovka, strategie, ban, crack, hack, haknout (SCHÖNBAUEROVÁ, 2014, s. 19–21);*
11. **mobilní technologie:** *SMS (Short Message Service), MMS (Multimedia Messaging Service), mobil, displej, SIM karta (Subscriber Identity Module card), smartphone / chytrý telefon;*

12. **počítačové technologie:** *kurzor, joystick, monitor, doména, windows/windowsy, hard disk, software, hardware, toner, spoiler, resetovat, importovat, konvertovat, myš, flashka, bluetooth;*
13. **elektronická zařízení:** *plotter, projektor, iPad, iPod, scanner/skener, router, notebook, laptop, tablet;*
14. **internet:** *server, internet, e-mail, mailovat, hacker, homepage, on-line, off-line, chat, Skype, Twitter, blog, Instagram, Facebook, web, nick, nickname, link;*
15. **televize a média:** *clip/klip, casting, happy end, sitcom/sitkom, western, remake, talk show; blu ray, HD (High Definition);*
filmové žánry: *akční film, horor, komedie, drama, science fiction/sci-fi, krimi, thriller, fantasy;*
16. **hudba:** *music, DJ/dýdžej, CD/cédéčko, fan club / fan klub, frontman, pop-star, play back;*
hudební styly: *pop-music, hip hop, punk, heavy metal, metal, jazz, jazzrock, rock and roll, blues, country, beat music, disco/disko, techno, rap;*
17. **literatura a umění:** *bestseller, copyright;*
literární žánry: *horor, science fiction/sci-fi, thriller, fantasy, detektivka;*
18. **sociální skupiny:** *hippies, teenager, sprejer, squatter, gambler, skinhead, houlmesák, haters/hateři, workoholik;*
19. **drogy:** *trip, extáze, join, speed, crack, dealer.*

2.5 Adaptace anglicismů

Slova, která jsou přejata z cizích jazyků, se více či méně přizpůsobují jazyku, do kterého jsou přejímána. Svobodová (2006a, s. 52) uvádí, že přejatá anglická slova se přizpůsobují českému jazyku v rovině zvukové, grafické, tvaroslovné i slovtvorné, syntaktické i významové. Dochází k jejich počešťování. Naopak Mravinacová (2005b, s. 210) uvádí, že v současnosti nedochází k pravopisné adaptaci, tedy že grafická podoba výpůjček z angličtiny se nepřizpůsobuje českému jazyku.

Svobodová (2006a, s. 52–53) dále tvrdí, že dle míry adaptace můžeme anglicismy rozdělit na nepřizpůsobené a přizpůsobené. Začlenění anglicismu do jedné či druhé skupiny není vždy jednoznačné, neboť existují i výrazy, které mohou významově spadat do obou skupin. Tento jev se objevuje u anglicismů, které se v českém jazyce užívají ve více variantách a které se liší právě mírou adaptace. Jsou to slova typu *make-up/mejkap, scanner/skener, team/tým, comics/komiks* aj.

Bozděchová (2017a) konstatuje, že největší míru adaptace mají výrazy ustálené (*sprej, esej, tenis*) či frekventované a stylově neutrální (*film, mobil*). Tyto anglicismy jsou tedy přizpůsobené. Naopak výrazy oborově specializované (*software, hardware*), řidčeji užívané (*copyright, laser*) či s velkým rozdílem mezi psanou a mluvenou podobou (*know-how, interview*) si zachovávají spíše svou původní grafickou verzi. Jsou tedy nepřizpůsobené.

Forma anglicismu závisí taktéž na době převzetí (BOZDĚCHOVÁ, 2017a). Psaná podoba anglicismů z počátku 20. století odpovídá české, často chybné výslovnosti anglického slova. Mezi anglicismy nejstarší, tedy nejdříve přejaté, patří slova z oblasti sportu (*hokej, fotbal, volejbal, gól*), dopravních prostředků (*tramvaj, trolejbus*) a jiná pojmenování z oblasti běžného života (*víkend, klub, šála, svetr*).

2.5.1 Anglicismy nepřizpůsobené

Za slova nepřizpůsobená považujeme ta, která nepodléhají českému pravopisu. Do této skupiny patří sousloví typu *sex appeal, fair play, happy end*, rovněž také konverzační obraty jako *sorry, O.K., no comment* a jiné výrazy typu *show, job, top, free, cool* či *king*. Dále mezi nepřizpůsobené anglicismy řadíme výrazy, které v češtině nemají ekvivalent. Jako příklad uvádíme slova *rock and roll* a *teenager*.

Navzdory tomu, že anglicismy nepřizpůsobené bývají označovány jako nesklonné, můžeme si u některých příkladů povšimnout, že užívají pádové koncovky, například *film skončil happy endem, najdeš to na webu* aj.

Jedním z důvodů, proč se pravopis u novějších anglicismů zachovává, je to, že výslovnost slova a jeho psaná podoba jsou velmi odlišné. Můžeme si toho všimnout u výrazů jako *outsider* [ˌaʊtˈsaɪdə], *interview* [ˈɪntəˌvjuː], *bodyguard* [ˈbɒdiˌɡɑːd] aj. Naopak u slov, jejichž výslovnost se v angličtině podobá jejich psané formě, například slovo *svetr* (angl. *sweater* [ˈswetə]), dochází k výslovnostní, pravopisné a morfologické adaptaci, jde tedy již o výrazy přizpůsobené.

K určité změně u anglicismů nepřizpůsobených však dochází, a to u výslovnosti. Některé anglické hlásky, jež se v češtině nevyskytují, bývají nahrazovány českými. Mezi tato slova patří *whisky* (angl. [ˈwɪski], čes. [ˈvɪski]) či *milkshake* (angl. [ˈmɪlkʃeɪk], čes. [ˈmɪlkʃejk]), jež jsou v češtině a angličtině vyslovována s mírným rozdílem.

2.5.2 Anglicismy přizpůsobené

Přizpůsobená slova jsou taková, u kterých se užívá český pravopis, skloňují se podle českých vzorů a podléhají i české výslovnosti. Takováto slova nejsou ale vždy vnímána jako přejatá z jiného jazyka, jelikož došlo k silnému zdomácnění (SVOBODOVÁ, 2006a, s. 52). Jedná se například o výrazy *salát* (angl. *salad*) či *víkend* (angl. *weekend*). U jiných výrazů je naopak i přes počestění zcela evidentní, že pocházejí z jiného jazyka, což můžeme poznat díky hláskám či písmenům, která nejsou pro češtinu zcela typická. Jedná se například o slova *fúze*, *exhibice*, *mítink* či *brífink*.

2.5.3 Výslovnostní a pravopisná adaptace

Výslovnost anglicismů závisí, jak jsme již zmínili, mimo jiné na tom, v jaké době došlo k jejich integraci do českého jazyka. Dříve nebyla znalost anglické výslovnosti rozšířena, a proto docházelo k výslovnosti anglicismů podle jejich psané formy. Takovéto výrazy dostaly následně počestěnou podobu, jež odpovídala jejich české výslovnosti (VIERECK, 2005, s. 269). Jako příklad uvedeme slova *hokej* [hokej] z angl. *hockey* [ˈhɒki], *klub* [klup] z angl. *club* [klʌb] či *tramvaj* [traɹvaj] z angl. *tramway* [ˈtræm,weɪ]. Jak na uvedených příkladech můžeme vidět, výslovnost těchto anglicismů v češtině neodpovídá té anglické, ale je výsledkem výslovnosti dle grafického zápisu slova. K tomuto jevu dochází i v současnosti, avšak jedná se o jev výjimečný. Výslovnost anglicismů v českém jazyce dnes více odpovídá té anglické, rovněž i grafická podoba je přizpůsobována formě původní (VIERECK, 2005, s. 264).

Viereck (2005, s. 268) ve svém Encyklopedickém atlase anglického jazyka uvádí, že při přejímání a adaptaci anglicismů dochází rovněž k těmto změnám:

1. Vedlejší (sekundární) přízvuk se vypouští a hlavní se většinou přesouvá na první slabiku.
2. Na konci slova či morfémů vyslovujeme finální konsonanty v jejich neznělé podobě, tedy například slovo *blog* je v angličtině vyslovováno [blɒg], avšak v češtině [blok], tedy znělé *g* nahrazujeme neznělým *k*.
3. Koncové slabiky nejsou redukovány, jak tomu v angličtině bývá díky fonému schwa [ə].
4. Hlásku [r] v češtině plně vyslovujeme, kdežto v angličtině bývá realizována pouze před samohláskami.
5. Hlásky [p], [t] a [k] nejsou v počáteční pozici aspirovány.

6. Určité fonémy, které se v češtině nevyskytují, realizujeme jiným způsobem, například foném [θ] nahrazujeme českým [t]. Jako příklad uvedeme slovo *thriller*, které je v angličtině vyslovováno [θrɪlə] a v češtině [triler]. Rovněž bilabiální [w] bývá nahrazováno labiodentálním [v]. Dále místo fonému [æ] užíváme české [a] nebo [e], například slovo *gentleman* vyslovujeme s [e].

Anglicismy je rovněž možné rozdělit na základě toho, jak se anglická výslovnost promítá v grafické podobě přejatého slova. Viereck (2005, s. 269) uvádí čtyři skupiny anglicismů, a to:

1. Anglicismy, u kterých byla přejata jak anglická psaná forma, tak i výslovnost. Jedná se například o slova *laser*, *business* či *hippie*, která jsou v angličtině i češtině vyslovována téměř stejně.
2. Anglicismy, u kterých byla přejata anglická psaná podoba, výslovnost pouze částečně. Jsou to slova typu *handicap*, *image*, *jazz* aj.
3. Anglicismy, které jsou ve své psané podobě zapsány dle anglické výslovnosti. Jako příklad uvedeme *kempovat*, *byznys* či *džem*.
4. Anglicismy, které jsou ve své psané podobě zapsány dle anglické výslovnosti, avšak výslovnost je zapsána chybně, například: *volejbal*, *grejfrujt*.

Jak si můžeme povšimnout, hranice mezi těmito skupinami není jasná, některé slovo může patřit do více skupin, jelikož existují dublety jako *facebook/fejsbuk*, *training/trénink*, *dresing/dresink*, *puding/pudink* aj. Jsou to často právě slova, jež jsou v angličtině zakončena na *-ing*, která se v češtině objevují ve dvou variantách. Dříve byla preferovaná varianta s českým *-ink*, dnes je tomu naopak, původní forma se zachovává. Často dochází i k tomu, že část slova odpovídá českému zápisu, kdežto anglická koncová část slova je ponechána, například *dabing* z angl. *dubbing*.

Rejzek (1993, s. 26–30) udává, že existence více variant jednoho slova je výsledkem procesu adaptace a že se obvykle postupem času prosadí spíše počeštěná podoba. Rovněž uvádí, že tendence k počešťování se střetává s tendencí opačnou, tedy užívat původní anglickou formu slov. Poukazuje na to, že v dnešní době zaujímají uživatelé jazyka k počešťování anglicismů odmítavé stanovisko.

Dále Rejzek (1993, s. 23) uvádí, že při přejímání anglicismů je největší problém rozdíl mezi zvukovou a grafickou podobou. Poukazuje na to, že anglicismy jsou pro uživatele českého jazyka *foneticky neprůhledné*. Starší generace je dle Rejzka pro

formální adaptaci anglicismů, kdežto generace mladých lidí naopak. Dle příslušníků mladé generace by se měl užívat původní pravopis, a to z toho důvodu, aby byl zachován internacionální charakter anglicismů. Dochází avšak k závěru, že většina anglicismů se po určité době fungování ve své původní grafické podobě adaptuje, dojde tedy k počestění.

2.5.4 Morfologická adaptace

Mravinacová (2005, s. 192) uvádí, že morfologická adaptace je proces, při kterém se anglicismy přizpůsobují morfologickému systému českého jazyka. Slova, která jsou z angličtiny přejímána do češtiny, bývají nejčastěji substantiva, od nich se dále odvozují adjektiva či verba, například: *bar/barový*, *mail/mailovat*, *skype/skypovat* a další (BOZDĚCHOVÁ, 2017a).

Skloňování **substantiv** se řídí podle jejich výslovnostního zakončení v základním tvaru. Anglicismy se přiřčení k určitým deklinačním vzorům a jejich prostřednictvím vyjadřují mluvnické kategorie pádu, čísla a rodu (MRAVINACOVÁ, 2005, s. 192). Nejsnáze se ke gramatickému rodu řadí anglicismy zakončené stejně jako české deklinační vzory. Jako příklad si uvedeme skloňování anglicismů maskulinního rodu. Slova jako *Shakespeare* či *dealer* skloňujeme podle vzoru pán; *dýdžej* či *gay* podle vzoru muž; *bar* či *laptop* podle vzoru hrad; *hokej* či *displej* podle vzoru stroj (VIERECK, 2005, s. 271). Existují i substantiva neskloňná, která zůstávají ve svém základním tvaru. Příkladem tohoto typu substantiv jsou slova *image*, *wellness*, *story*, *cash*, *chilli* či *kiwi*.

Jak již bylo zmíněno, **adjektiva** bývají odvozována od přejatých substantiv, např. z podstatného jména *šek* (angl. *cheque*) bylo odvozeno *šeková knížka*. Morfologicky adaptovaná adjektiva podléhají české deklinaci, tedy například slovo *férový* (angl. *fair*) je skloňováno dle vzoru mladý. Stupňování adaptovaných adjektiv je pravidelné. Stejně jako u substantiv existují i taková adjektiva, která jsou neskloňná (VIERECK, 2005, s. 271). Ta byla přejata ve své adjektivní funkci, nebyla tedy od ničeho odvozena. Přídavná jména jako *super*, *live*, *free*, *ready* či *cool* jsou používána ve svém základním tvaru, například: *hrál jsem super hru*, *byl jsem na live koncertu*, *koupil jsem si cool oblečení* atd.

Verba se z hlediska morfologické adaptace dle Mravinacové (2005, s. 200) liší od uvedených slovních druhů tím, že: „Na rozdíl od substantiv a adjektiv se všechna slovesa cizího původu přizpůsobují české tvaroslovné soustavě.“ Dále Mravinacová tvrdí, že nejčastěji se slovesa adaptují pomocí formantu *-ova-* (*mailovat*, *chatovat*), a řadí se tak

do třetí slovesné třídy ke vzoru kupuje (*mailuje, chatuje*). Jak uvádí Viereck (2005, s. 271), přejatá slovesa bývají nedokonavá, vid dokonavý se tvoří pomocí prefixů *za-/od-/na-*, například *odentrovat* (angl. *enter*). Vid dokonavý můžeme rovněž vytvořit díky sufixu *-nout*. Jako příklad uvedeme slova *klikat/kliknout* či *stopovat/stopnout*.

2.5.5 Slovotvorná adaptace

Ivana Bozděchová (2017a) popisuje slovotvornou adaptaci anglicismů následovně: „Do češtiny se přejímají anglická pojmenování a k nim se tvoří příbuzná slova slovotvornými postupy a prostředky analogicky jako k pojmenováním českým (*sprej-ař, leasing-ový, lobb-ova-t, mail-ova-t × mail-nou-t, web-stránka*).“

Nejčastějším typem slovotvorby je při přejímání výrazů z anglického jazyka **derivate** neboli **odvozování**. Derivace se uskutečňuje prostřednictvím afixů, které zahrnují předpony, přípony a koncovky.

Přejatá substantiva, stejně jako adjektiva a verba, užívají českých sufixů neboli přípon. U substantiv jde například o sufixy *-ista* (*snowboardista*), *-áč* (*pankáč*) či *-er* (*gamer*). U adjektiv jsou nejtypičtější přípony *-ový* (*trendový, suprový*) či *-ický* (*bombastický*). Pro verba je typická přípona *-ova-* či různé předpony (jak již bylo zmíněno u morfologické adaptace).

Dalším hojně užívaným způsobem tvoření slov je **kompozice** neboli **skládání**. Tento typ slovotvorby se neužívá tak často jako derivace, avšak v současnosti frekvence složenin narůstá. Důvodem jejich užívání je mimo jiné nesnadnost nalézt vhodný český ekvivalent. Složeniny můžeme používat jak v původním anglickém tvaru, tak i v adaptované formě. Přejatá kompozita jsou převážně tvořena dvěma substantivními základy. Mezi tento typ patří slova typu *cheeseburger, soundtrack, teamwork* či *workshop*. Dále je časté spojení adjektiva a substantiva. Jako příklad těchto kompozit uvádíme *bestseller, deadline* či *mainstream*. Dalším typem je spojení verba a substantiva. Jedná se o slova jako *notebook, talkshow* či *copyright*. Rovněž mohou být kompozita složena z adverbia a substantiva, například *afterparty, underground* či *outsider*. Způsob zápisu složenin je různý. Mohou být napsána dohromady (*playoff*), každá část zvlášť (*play off*) či za užití spojovníku (*play-off*) (SVOBODOVÁ, 2007, s. 86–88).

Procesem skládání vznikají i tzv. hybridní kompozita, která jsou složena z domácího a cizího základu (BOZDĚCHOVÁ, 2017b). Příkladem jsou slova typu *nohejbal, elektrospotřebič* či *demosnímek*.

Dalším typem slovtvorby užívaným ve spojení s anglicismy je **abreviace** neboli **zkracování**. Jako důvod užívání zkrácených slov uvádí Svobodová (2007, s. 99) snahu o časovou ekonomii. Základním typem jsou zkratky iniciálové, které vznikají z prvních písmen víceslovných názvů a píší se převážně velkými písmeny. Mezi často užívané zkratky patří kupříkladu *BMI*, *PIN*, *SMS*, *SOS*, *PR*, *HIV*, *AIDS* aj. Tyto zkratky se používají buď jako substantivum, nebo jako adjektivum, například: *TV seriál*, *PC hra*, *IT oddělení*, *DVD filmy*, *VIP koncert*. Jak si můžeme všimnout, zkratky jsou nesklonné, nejsou tedy slovtvorně ani morfologicky adaptované.

Výslovnost zkratk není jednotná, můžeme použít výslovnost českou či anglickou (SVOBODOVÁ, 2007, s. 99). Jako příklad tohoto jevu uvádí Svobodová *DVD*, které se čte jako [de: ve: de:] či jako [di: vi: di:]. Z novějších zkratk můžeme představit *OK*, které čteme jako [ok] či [oukej]. Pavla Kochová (2005, s. 242) uvádí, že zkratky vykazují zajímavé neologické rysy, jelikož jejich výslovnost v současnosti odpovídá více té anglické. Dodává, že tento jev poukazuje na internacionalizační tendenci.

Ze zkratk vznikají slovtvornými procesy slova další (KOCHOVÁ, 2005, s. 243). Například procesem derivace vznikla slova jako *céděčko*, *dévéděčko*, *esemeska*, *písíčko* aj.

Zkratkám a jejich užití se budeme více věnovat v kapitole 4.3.6 *Zkratky*.

2.5.6 Sémantická adaptace

Anglicismy si v češtině většinou zachovávají svůj původní význam. Avšak zvláštním případem jsou slova, která mají v angličtině významů více. V takovém případě je přejímán pouze jeden nebo jen část z původního počtu. Jako příklad uvedeme slovo *star*, které u nás dle PSJČ označuje známou osobnost (filmovou, hudební...). V angličtině *star* (Cambridge dictionary, 2017) znamená kromě známe osobnosti také hvězdu na obloze, způsob hodnocení, ocenění v policejní či vojenské oblasti, pozitivní adjektivum, hvězdné znamení aj.

Jak uvádí Viereck (2005, s. 273), při převzetí slova může dojít k zúžení, pozměnění či rozšíření významu. Jako příklad zúžení jsme si již uvedli anglicismus *star*. Jeho pozměnění můžeme vidět na slově *soda*, které v angličtině označuje jakýkoli nealkoholický šumivý nápoj, kdežto v českém jazyce se dle SSJČ jedná o perlivou vodu. Rozšíření významu demonstrujeme na slově *globální*, které v češtině, jak udává SSJČ, znamená 1. *souhrnný*, *celkový*, 2. *zběžný*, *povrchní*, avšak díky angličtině nabylo nového

významu *celosvětový*. Tento jev, kdy slovo nějakého původu (*globální* konkrétně původu latinsko-řeckého) získá pod vlivem jiného jazyka nový význam, popisuje Mravinacová (2005a, s. 183) jako neosémantizaci. Rovněž uvádí, že neosémantizace se objevuje u anglicismů přejatých do češtiny v předchozích stoletích. „*Tato slova, jež se v češtině dříve omezovala jen na některé významy nebo specifická užití, mají tendenci rozšiřovat svou sémantiku podle významového spektra týchž výrazů v angličtině.*“ (MRAVINACOVÁ, 2005a, s. 183). Tedy původně byl do češtiny přejat pouze jeden význam určitého slova, avšak časem došlo k jeho rozšíření o významy další.

3 Komunikace teenagerů

Akademický slovník cizích slov definuje teenagera jako osobu mezi 13–19 lety a z této definice budeme vycházet.

Doba dospívání v životě mladých lidí je spojena s tím, že na počátku prochází teenageři pubertou. Je to období mnoha změn, a to po stránce tělesné, psychické i sociální. Dochází ke změnám v uvažování, prožívání, chování a spolu s tím se proměňuje i způsob komunikace (VÁGNEROVÁ, 1995, s. 8).

Komunikaci mládeže definuje Anna Jirsová (1964) jako: „...vyjadřování velmi nápadné, často provokující svou nenuceností, přímostí nebo i bezohledností, většinou hýřící slovními hříčkami, metaforami, příměry, a vždy silně expresivní. Navíc se neobjevuje jen ojediněle, nýbrž právě naopak, je charakteristickým příznakem řeči mládeže.“

V tomto věku dochází k tomu, že teenager se dorozumívá různými způsoby, a to podle toho, s kým komunikace probíhá. Je typické, že pubescenti často polemizují. Jelikož je teenager již schopen uvažovat hypoteticky, snaží se tuto nově nabytou schopnost uplatňovat tak, že polemizuje za užití argumentů. Vágnerová (1995, s. 9) tvrdí, že: „U dospívajících se projevuje sklon k neustálému argumentování a neochota naslouchat dospělým, jejichž názory jsou a priori považovány za zastaralé. Pubescent odmítá všechny rady a doporučení rodičů, protože mu připadají jako hloupé a zbytečné.“ Argumenty pubescentů nemusí být vždy akceptovány, a to zvláště dospělými, se kterými se mladí lidé často dostávají do konfliktu. Teenageři bývají na názory a reakce svého okolí velice citliví, nesouhlas či neshodu si často interpretují jako nepřátelskou a urážející. V tomto období je typické, že se teenageři dohadují s rodiči či učiteli, tedy vystupují proti autoritám, jejichž nadřazenost odmítají. Vágnerová (1995, s. 8) uvádí, že slovní konflikt s autoritou dodává pubescentovi jistotu a pomáhá mu si utvrdit své nově nabyté schopnosti logicky uvažovat a argumentovat.

S vrstevníky dospívající komunikuje odlišně, v rámci této skupiny se neprojevuje ona potřeba neustálé argumentace. Projevují se zde spíše tendence užívat slova a slovní obraty, které nejsou uplatňovány mezi dospělými. Vágnerová (1995, s. 10) uvádí, že: „Komunikační vzorce, stejně jako např. oblečení, jsou součástí skupinové identity.“ Pro komunikaci mezi pubescenty je typické užití slangismů, hrubých výrazů a rovněž se zde projevuje sklon ke zkratkovitosti. Vše zmíněné má podpořit odlišnost mluvy této věkové skupiny od mluvy starších generací a rovněž upoutat pozornost vrstevníků a ukázat mezi

nimi svou originalitu. Jak uvádí Hladká (2003, s. 243), mladí lidé se snaží prezentovat jako zajímaví a zábavní ne skrze obsah sdělení, nýbrž skrze jeho zpracování.

3.1 Anglicismy v komunikaci teenagerů

Zdenka Hladká (2003, s. 243) tvrdí, že vliv angličtiny se s největší intenzitou projevuje právě v mluvě teenagerů. Důvodem je, že mladá generace se s angličtinou dostává do kontaktu poměrně často, a to při cestování, studiu či v souvislosti s určitou oblastí zájmu (hudba, počítačové hry, móda a kosmetika, sport aj). Důsledkem toho je, že převážná část příslušníků současné mladé generace angličtinu více či méně ovládá. Autorka taktéž uvádí, že anglicismy se ve větší míře objevují v projevu psaném nežli mluveném, avšak ani v mluvě není jejich počet zanedbatelný.

3.1.1 Motivovanost užívání anglicismů

Petr Mareš (1995, s. 123) uvádí, že užívání nezvyklých výrazů, tedy i anglicismů, má původ ve snaze o originalitu a expresivitu. Tímto jevem se zabýval konkrétně u mluvy počítačových hráčů, kde je podíl anglicismů mimořádně vysoký. V oblasti počítačových her se používají anglicismy, které se staly běžnou součástí počítačového a hráčského slangu. Jako příklad uvádí výrazy *level*, *hint*, *quest*, *patch* či *cheat* (MAREŠ, 1995, s. 124). Dále tvrdí, že znalost a užívání anglicismů z této oblasti je podmíněno herní praxí. Hráči se s anglicismy setkávají v diskuzních fórech, při hraní her, jejich popisech či výkladech.

Hoffmanová (In Hladká, 2003, s. 241) ve své studii tvrdí, že užívání anglicismů může být rovněž spojeno s působením médií a počítačové technologie. Upozorňuje také na to, že u stylu mládeže se objevuje jak tendence k počesťování, tak k užití anglicismů v jejich původní formě. Druhé zmiňované dle autorky souvisí s jazykovou hrou a se snahou o aktualizaci.

Hladká (2003) se ve svém výzkumu, který se týkal soukromé korespondence mezi teenagery, zabývala mimo jiné i anglickými vulgarismy a motivovaností jejich užití. Autorka uvádí, že teenageři frekventovaně užívají anglické vulgarismy namísto českých a že anglicismus zde má funkci *eufemického zjemnění* (HLADKÁ, 2003, s. 246). Hladká (2003), stejně jako Vágnerová (1995), připisuje užívání anglicismů v běžné mluvě snaze o jazykovou diferenciaci od starších generací.

Hašová (2002, s. 208) uvádí, že důvodem užití anglicismů může být rovněž snaha o úspornost, jelikož české ekvivalenty jsou mnohdy delší než anglické výrazy, například

anglické *hi* je kratší než české *ahoj*. Rovněž tvrdí, že anglicismy bývají dále zkracovány, aby bylo dosaženo maximální ekonomičnosti sdělení. Jako příklad uvádíme *PLS* místo *please*, *SRY* místo *sorry*, *THX* místo *thanks* aj. Do této skupiny slov motivovaných ekonomičností řadí i zkratky, které vznikají z počátečních písmen slovních spojení. Těmto zkratkám jsme se již věnovali v kapitole 2.5.5 *Slovotvorná adaptace* a budeme se jimi taktéž zabývat v kapitole 4.3.6 *Zkratky*.

4 Internetová komunikace

Jednou z oblastí, kde teenageři v současnosti uplatňují anglicismy, je komunikace na internetu. *Slovník neologismů Nová slova v češtině 2* (2004, s.179) definuje internet jako: „*globální počítačová síť; celosvětový komunikační prostředek, médium*“. Jak uvádí Kamila Svobodová (2005), jsou to právě mladí lidé mezi 15–24 lety, kteří tento druh komunikace používají v největší míře, a proto se budeme této oblasti věnovat blíže.

4.1 Druhy internetové komunikace

Existuje mnoho druhů komunikace přes internet, z toho ty nejdůležitější a nejvíce užívané budou ve stručnosti popsány. Blíže se budeme zabývat pouze chatem, který je v současnosti velice oblíbený mezi mládeží. Pro získání informací k tomuto tématu jsme převážně využili publikaci od Evy Jandové *Čeština na WWW chatu* (2006).

4.1.1 WWW stránky

Webové stránky jsou nejvýznamnější službou internetu. Dnes nepředstavují pouze zdroj informací, avšak rovněž nabízejí možnost interakce mezi uživateli. Na mnoha stránkách je možné komunikovat prostřednictvím diskuzních fór či chatu.

4.1.2 Elektronická pošta

Elektronická pošta neboli e-mail patří mezi nejvyužívanější služby internetu. Obliba elektronické pošty je v současnosti tak veliká, že došlo ke snížení frekvence klasických dopisů (JANDOVÁ, 2006, s. 16). Podstatnou výhodou tohoto druhu komunikace je její rychlost oproti klasické poště. Uživatelé, kteří si zřídili e-mailovou adresu, si mohou navzájem dopisovat a odpovídat v rámci pouhých sekund či minut, musí být ovšem připojeni k síti neboli ve stavu online.

4.1.3 Diskuzní fóra

V diskuzních fórech se lidé účastní diskuze k určitému tématu. Stejně jako u elektronické pošty musí být účastníci tohoto druhu komunikace připojeni k internetu. Přispívající do diskuzních fór používají většinou místo svého skutečného jména tzv. nickname neboli přezdívku. Taktéž je v diskuzích možné vystupovat naprosto anonymně, tedy bez uvedení jakéhokoli údaje.

4.1.4 Chat

Chat (angl. *to chat* – povídat si) je jedna z podob internetové komunikace, která je založená na písemné interakci. Uživatel chatu může vést rozhovor s několika lidmi či

skupinami zároveň. I tento způsob komunikace probíhá za předpokladu, že jsou všichni účastníci online.

Chat má vzhledem k přátelskému a neformálnímu vztahu uživatelů nejbližší k běžné mluvě. Paralely lze vidět ve spontánnosti projevu či ve výběru jazykových prostředků. Objevují se zde výrazy nespisovné, expresivní či aktualizované (HLADKÁ, 2003, s. 242).

Mezi druhy chatu patří například tzv. Internet relay chat¹ či WWW chat², ty jsou však dnes již zastaralé a používají se minimálně. Mezi další dnes moc nevyužívané druhy chatu patří také Instant messaging. Aby uživatelé mohli komunikovat přes tento chat, museli mít v počítači nainstalovaný program, který jim umožňoval vidět, kdo je právě online a s kým mohou komunikovat. Mezi ty neznámější patří ICQ či QIP (JANDOVÁ, 2006, s. 20–21). Instant messaging byl mezi uživateli internetu oblíbený na počátku 21. století, dnes již jeho obliba ustoupila. V současnosti nejvyžívanějším typem chatu je takový, který je nabízen přímo na určitých webových stránkách, a to zvláště na sociálních sítích. Mezi neznámější sociální sítě patří MySpace, Twitter, Instagram a současný fenomén internetu Facebook.

Facebook nabízí možnost chatu nejen klasického, kdy si spolu účastníci konverzace píšou, ale rovněž zde existuje možnost video chatu, uživatelé se tedy mohou navzájem i vidět a slyšet. Dříve byl díky těmto funkcím využíván hlavně program Skype, ale během posledních let, kdy i Facebook a jiné sociální sítě zařadily mezi své funkce video chat, došlo k poklesu v jeho užívání.

4.2 Znaky internetové komunikace

Většina internetové komunikace probíhá v psané podobě, přesto má mnoho rysů, které jsou typické pro mluvený styl projevu. Chat je mluvenému projevu velice podobný a jak uvádí Jandová (2006, s. 34), jde v podstatě o *záznam mluvených replik*.

Níže uvádíme několik rysů, které jsou sice charakteristické pro mluvený projev, ale objevují se i v rámci psaného v prostředí internetu (JANDOVÁ, 2006, s. 30–34):

¹ Druh internetové komunikace, k němuž uživatelé potřebují mít nainstalovaný ve svém počítači zvláštní program. Díky němu se připojí na server, kde mohou komunikovat s dalšími jednotlivci či skupinami (JANDOVÁ, 2006, s. 18–19).

² Uživatelé WWW chatu spolu komunikují v tzv. místnostech, které jsou většinou zaměřeny na určitou oblast, např. *Pokec a zábava, Seznámení a flirt* aj. (JANDOVÁ, 2006, s. 19).

1. **Užití nespisovného jazyka:** Účastníci konverzace na chatu užívají ve významné míře tu část slovní zásoby, která je nespisovná. Svobodová (2006b, s. 102) dokonce uvádí, že použití spisovného jazyka by při této komunikaci mohlo působit až rušivě.
2. **Vyjadřování emocí:** V mluveném projevu vnímáme partnerova gesta, mimiku, postoj, řeč těla či tón hlasu. Vše zmíněné nám pomáhá rozpoznat emoce našeho komunikačního partnera, avšak nic z toho není součástí internetové komunikace. Neverbální komunikace přesto na chatu existuje, i když v omezené míře. Uživatelé mohou užívat různých grafických prostředků, které simulují paralingvální prostředky (SVOBODOVÁ, 2006b, s. 102). Jedním ze způsobů sdílení pocitů skrze chat je použití tzv. emotikonů, které jsou v ASCS definovány jako „*grafický symbol pro vyjádření emocionální reakce (např. smíchu, radosti, smutku ap.) užívaný v elektronické komunikaci*“.
3. **Rychlost:** Jednou z výhod chatu je, že konverzace probíhá v reálném čase, účastníci tedy mohou reagovat v podstatě ihned. Jistá časová prodleva oproti mluvenému projevu zde sice existuje, je však minimální.

Co se týče lexikální stránky jazyka užívaného na chatu, uplatňuje se v této rovině užívání přejatých slov (zejména z angličtiny), neologismů slovotvorných i sémantických a mnoho výrazů expresivního charakteru.

4.3 Anglicismy užívané v internetové komunikaci

Při online komunikaci užívají příslušníci dnešní mladé generace velice často slova přejatá z angličtiny. Důsledkem toho je, že anglicismy jsou v současnosti pro teenagery nedílnou součástí jak běžné, tak internetové komunikace. Svobodová (2006b, s. 117) uvádí, že slova anglického původu jsou pro mladé lidi atraktivnější. Příčinu shledává v tom, že internetové stránky poskytující chat či jiný druh komunikace jsou převážně zahraničního původu a že se zde objevuje mnoho výrazů spojených s anglickým jazykem, tudíž lidé užívání anglicismů na těchto stránkách či sítích pociťují jako přirozené.

Problematikou anglicismů v prostředí internetu se zabývala Diana Svobodová v publikaci *Čeština na www chatu*, konkrétně v kapitole *Specifika ve slovní zásobě*, která nám posloužila jako hlavní informační zdroj pro následující část.

4.3.1 Původní tvary anglicismů

Zdenka Hladká (2003, s. 245) došla ve svém výzkumu k závěru, že mladí lidé užívají anglicismy v jejich původní pravopisné podobě, a to i přesto, že výraz existuje již

v počestěné formě (což jsme již zmiňovali v kapitole 2.5.3 *Výslovnostní a pravopisná adaptace*). Tento jev Hladká připisuje snaze o modernost či módnost výpovědi. Jako příklad uvádíme slova *business* či *make-up*, která jsou upřednostňována před počestěnou formou *byznys* a *mejkap*.

Tomuto jevu se věnuje i Svobodová (2006b), která uvádí, že existuje několik specifických případů, kdy je neadaptovaná forma anglicismů v současnosti preferována. Jedním z nich je užití anglického plurálu u substantiv, která k nám v plurálové podobě byla přejata, jelikož v angličtině singulár netvoří. Dle autorky byla k anglicismům přejatým dříve připojovány české plurálové afixy, například množné číslo od slova *windows* (operační systém) bylo *windowsy*, avšak dnes už bývá ponechávána pouze původní plurálová forma, tedy *windows*. Dalším takovým případem je dnes preferovaný anglicismus *programs* namísto dříve užívaného *programy*. Svobodová tvrdí (2006b, s. 118), že tato tendence se objevuje v souvislosti s počítačovou terminologií.

Jako protiklad tohoto jevu, tedy užívání původních forem anglicismů, uvádí Hladká (2003, s. 248) zjištění, že teenageři občas používají anglicismy v maximálně počestěné podobě, například *ju* místo *you*, *fakju* místo *fuck you* atd. Jedná se ovšem o jev výjimečný a důvodem jeho použití je dle autorky snaha o jazykový humor.

4.3.2 Substantiva

Jak již bylo zmíněno, substantiva jsou nejvíce užívanými anglicismy a v komunikaci na chatu se s nimi můžeme setkat jak v jejich původní podobě, tak na různých úrovních adaptace. Anglická substantiva se objevují ve svém základním tvaru převážně v mluvě mládeže, například *není time, jak jde work, byl to jen joke* aj. Svobodová (2006b, s. 120) uvádí, že tato tendence se rovněž objevuje u anglicismů, které byly do češtiny přejaty před několika desetiletími a zdomácněly, avšak dnes se opět využívá jejich původní pravopisná podoba. Jako příklad uvádí slovo *vikend*, které se na chatu používá i ve formě *weekend* (SVOBODOVÁ, 2006b, s. 121).

Častým jevem v prostředí chatu je užívání hybridních podob anglicismů, což znamená, že u části slova je ponechán původní pravopis, který je někdy zapsán chybně, kdežto druhá část slova je graficky adaptována dle výslovnosti (SVOBODOVÁ, 2006b, s. 122). Jedná se například o slova *pirsing/pearcing* od slova *piercing*, *hecknout* od slova *hacknout* aj.

S morfológickou adaptací se setkáváme často u názvů osob. Například u slova *man* uvádí Svobodová (2006b, s. 119) tvary *mana*, *manovi*, *manem*. Existují ovšem i taková pojmenování, která nepodléhají adaptaci a vyskytují se v původních neohebných tvarech, jsou to slova typu *all*, *everybody* či *anybody*.

4.3.3 Adjektiva

Přejatá adjektiva jako *super*, *good*, *best* či *fine* se hojně užívají k vyjádření pozitivního hodnocení, výjimečnosti či nadřazenosti. Tato slova se ve většině případů objevují ve své původní pravopisné formě, jediné se slovy *fine* či *super* se můžeme setkat i v jejich počestěné verzi, tedy *fajn* a *supr*, avšak dle Svobodové nejde již o výrazy aktuální. Od těchto anglicismů jsou odvozována další adjektiva, například *supráckej*, *suprovej*, *suproš* či *fajnový*, *fajnověj* (SVOBODOVÁ, 2006b, s. 132).

Mezi další hojně užívaná adjektiva patří například *free*, *full*, *new*, *big*, *sweet*, *crazy*, *easy*, *hard* či *cool*. Poslední zmiňované adjektivum má v angličtině význam chladný, avšak došlo k přenesení významu a začalo se užívat rovněž pro pozitivní hodnocení, ve kterém se objevuje i v českém jazyce mezi dnešní mládeží.

4.3.4 Verba

Většina přejatých sloves bývá v češtině užívána se sufixem *-ova-*. Z pravopisného hlediska se takováto slova objevují se základem počestěným i původním, tedy například *čtovat* či *chatovat*, *čeknout* či *checknout*, *cracknout* či *kreknout* atd.

V kapitole 2.5.4 *Morfológická adaptace* jsme zmiňovali, že dle Mravinacové se všechna slovesa svým tvarem přizpůsobují českému jazyku, však v prostředí chatu již toto tvrzení neplatí. Účastníci konverzace užívají anglicismy v původní anglické formě, Svobodová uvádí příklady *dal jsem mu kill*, *try google*, *píše mi to test failed* aj. (SVOBODOVÁ 2006b, s. 135)

4.3.5 Vulgarismy

Svobodová (2006b, s. 139), stejně jako Hladká (2003), tvrdí, že mladí lidé na chatu upřednostňují užívání anglických vulgarismů, a to z toho důvodu, že význam anglického vulgárního slova nebývá pocíťován tak silně jako u vulgarismu českého. Nejvíce užívaným anglicismem z této oblasti je slovo *fuck*, které se objevuje ve své původní podobě *fuck you*, či bývá užita jeho počestěná verze *fakjů*. Další slovo podobného významu je anglicismus *shit*. I s tímto výrazem se můžeme setkat ve více formách (*šit/shit*). Další často používaný vulgarismus je dle Svobodové (2006b) *shut up*.

Všechny zmíněné výrazy se objevují i ve formě zkratek. Těmi se zabýváme v následující kapitole.

4.3.6 Zkratky

Častým jevem v prostředí internetu je užívání zkratek. Jednou z těch nejfrekventovanějších mezi mládeží je *OK* (angl. *all correct*). Mezi další patří například *BTW* (*by the way*), *OMG* (*oh my god*), *BFF* (*best friend forever*), *GF* (*girlfriend*), *BF* (*boyfriend*), *ASAP* (*as soon as possible*), *LOL* (*laughing out loud*), *GL* (*good luck*) aj. Zkratky bývají zapisovány prostřednictvím jak velkých, tak i malých písmen.

Jak uvádí Svobodová (2006b, s. 141), běžné je užívání zkratek z oblasti počítačových technologií, jako příklady uvádí *PC* (*personal computer*) či *GB* (*giga byte*). Taktéž se zkratky často objevují při komunikaci hráčů počítačových her. Příkladem je *AFK* (*away from keyboard* – mimo dosah klávesnice), *KYS* (*kill yourself* – zabij se) či *OP* (*overpowered* – člověk či skupina, která je silná/silnější než ostatní)³.

Obvyklé je též používání zkratek vulgárního obsahu. Mezi ty nejvíce užívané patří *WTF* (*what the fuck*), *AF* (*as fuck*), *FU* (*fuck you*), *BJ* (*blow job*) (DOSTÁLOVÁ, 2010, s. 16).

Mezi další zkratky patří dle Hašové (2002, s. 208) složeniny písmen a číslic typu *4U* (*for you*), *U2* (*you too*), *GR8* (*great*) či *SK8* (*skate*). Svobodová (2006b, s. 147) nazývá zkratky tohoto typu jazykovou hrou, jež má u ostatních komunikantů vzbudit pozornost.

³ Zkratky byly nalezeny na sociální síti Facebook ve skupinách zaměřených na oblast počítačových her.

5 Jazykový výzkum

5.1 Základní informace

Před započítím výzkumu byly stanoveny čtyři hypotézy, a to:

1. Teenageři užívají anglicismy převážně v psaném projevu při komunikaci se svými vrstevníky.
2. Teenageři užívají pravopisně neadaptované anglicismy.
3. Množství anglicismů, které teenageři znají, nesouvisí s jejich úrovní angličtiny na základě rozdělení do skupin ve škole.
4. Znalost a používání anglicismů z různých oblastí se liší dle pohlaví.

U hypotézy číslo čtyři je předpokládáno, že chlapci budou znát více anglicismů z oblasti sportu a počítačových her než dívky, rovněž budou vynikat v oblasti zkratek. Naopak dívky budou ovládat více anglicismů z oblasti kosmetiky a módy. U vulgarismů a obecných anglicismů odhadujeme, že rozdíl bude minimální. U používání předpokládáme, že kromě výrazů z oblasti kosmetiky a módy budou anglicismy více užívat chlapci než dívky.

Jako metoda výzkumu byl zvolen dotazník, který byl rozdán 92 respondentům. Otázky v dotazníku byly navrženy tak, aby pokryly všechny stanovené hypotézy. V následující kapitole si rozebereme strukturu dotazníku a zvolené otázky.

5.2 Struktura dotazníku

Dotazník⁴ se skládal z několika částí. **První část** byla zaměřena na informace o respondentech a jejich vztahu k anglicismům. Tato část vypadala následovně:

1. Pohlaví:
 - muž
 - žena

Touto otázkou bylo zkoumáno pohlaví, které jsme potřebovali zjistit, abychom mohli potvrdit, popřípadě vyvrátit hypotézu číslo čtyři.

2. Věk (napsat číslicí):

⁴ Nevyplněný dotazník je k nahlédnutí v příloze. Při jeho tvorbě jsme se inspirovali výzkumem Lucie Rychnovské (2014).

Údaj o věku respondenta byl požadován z toho důvodu, aby bylo možné vyloučit ty, kteří nespadají mezi teenagery dle definice ASCS. Respondenti se tedy museli pohybovat ve věkové kategorii 13–19 let.

3. V angličtině jsem (na základě dělení do skupin ve škole):

- začátečník / mírně pokročilý(á)
- pokročilý(á)
- v angličtině se na skupiny nedělíme

Otázka číslo tři byla zařazena do dotazníku za účelem zkoumání míry pravdivosti hypotézy číslo tři, tedy že užívání anglicismů není ovlivněno školní úrovní angličtiny teenagera.

4. Používáš anglicismy:

- ano
- ne
- nevím, co to je

Tento dotaz měl zjistit, zda teenageři vědí, co anglicismy jsou a čeho se výzkum týká. U těch respondentů, kteří zde odpověděli *ne* či *nevím* nebyly vyhodnocovány otázky číslo pět, šest a sedm. Další části dotazníku jsme použili, jelikož neznalost termínu nesouvisela se zkoumaným jevem.

5. Anglicismy více používám, když komunikuji s:

- dospělými/autoritami (rodiče, učitelé...)
- vrstevníky (kamarádi, spolužáci...)

6. Kdy anglicismy nejčastěji používáš:

- v mluveném projevu
- v psaném projevu

7. Při jakém druhu komunikace anglicismy nejčastěji používáš? (Odpovídají pouze ti, co v předešlé otázce odpověděli: v psaném projevu)

- SMS
- chat
- diskuze
- e-mail
- jinde (rozepiš):

Otázky pět, šest a sedm byly zaměřeny na hypotézu číslo jedna, tedy při jakém druhu komunikace a s kým teenageři anglicismy využívají.

Druhá část dotazníku se skládala z diktátu. Respondentům bylo nadiktováno osm anglicismů, které jsou v češtině a angličtině vyslovovány pouze s mírným rozdílem a které se objevují ve více formách. Účastníci výzkumu museli dané slovo napsat a bylo zjišťováno, zda slovo píše počestně, či v jeho původní anglické podobě.

Třetí část se skládala z třiceti anglicismů z šesti oblastí po pěti z každé z nich. Byly vybrány anglicismy z oblasti obecné, sportu, počítačových her, kosmetiky a módy a též z oblasti vulgarismů. Anglicismy byly vybrány z odlišných sfér z toho důvodu, aby bylo možné zjistit, zda existují rozdíly ve znalosti a používání anglicismů mezi dívkami a chlapci. U každého slova bylo požadováno, aby respondenti uvedli, zda anglicismy znají, používají a popřípadě v jakém projevu. Poslední zmiňované fungovalo jako kontrola odpovědi na otázku číslo šest. Tato část vypadala následovně:

Fail: znám: ano/ne používám: ano/ne v projevu: mluveném/psaném

Pokud někdo z účastníků výzkumu uvedl že daný anglicismus nezná či nepoužívá, následující části (*používám, v projevu*) nebyly i přes jejich vyplnění hodnoceny.

Čtvrtá část výzkumu byla věnována zkratkám. Pro výzkum bylo zvoleno deset výrazů. Tento úsek výzkumu zkoumal stejně jako část předchozí pravdivost hypotézy číslo čtyři. Po teenageřech bylo rovněž požadováno, aby danou zkratku rozepsali. Bylo tak zjišťováno, zda vědí, z jakých anglických slov zkratka pochází. Přestože žádná z hypotéz nebyla zaměřena na to, zda teenageři vědí, z čeho zkratky pochází, byl tento jev zkoumán. Důvodem byl čistě jen zájem u tuto problematiku. Část číslo čtyři vypadala následovně:

LOL: znám: ano/ne používám: ano/ne v projevu: mluveném/psaném

rozepiš:

5.3 Výběr respondentů

Výzkum probíhal v říjnu a listopadu roku 2017 a jako respondenti byli zvoleni žáci střední školy a gymnázia, kteří věkově spadají do kategorie teenagerů. Účastníci výzkumu byli studenty Střední lesnické školy a Střední odborné školy Šluknov (dále jen SLŠ a SOŠ) a Biskupského gymnázia Varnsdorf.

Výzkum byl na SLŠ a SOŠ prováděn ve všech ročnících maturitních oborů, jednalo se o obory Lesnictví (2. ročník), Bezpečnostně právní činnost (1. ročník a 4. ročník) a Sociální činnosti (3. ročník). Na vyšším gymnáziu jsme dotazníky rozdali studentům prvního ročníku. Z nižšího gymnázia se výzkumu zúčastnili žáci deváté třídy.

5.4 Postup výzkumu

Studenti byli upozorněni, že se jedná o anonymní dotazník, a že tedy nemusí mít obavy z případné neznalosti některých anglicismů. Poté, co byl dotazník rozdan, následoval diktát. Žákům jsme nadiktovali slova a ti je měli zaznamenat podle toho, jak by je užili v běžné komunikaci.

Dále byli teenageři poučeni o tom, jak zbývající části dotazníku vyplňovat, a následně pracovali sami. Instrukce byly rovněž uvedeny v dotazníku samotném. Jeho vyplnění zabralo cirká 20 minut.

5.5 Výběr anglicismů a jejich charakteristika

V průběhu roku 2017 jsme zaznamenávali anglicismy z odposlechnutých rozhovorů teenagerů. Rovněž byla shromážděna anglická slova objevující se v prostředí internetu, nejčastěji ze sociální sítě Facebook, konkrétně ze skupin určených pro mládež (např. skupiny českých youtuberek/youtuberů, hráčů počítačových her, fitness nadšenců aj.). Anglicismy získané ze všech zdrojů byly následně rozděleny do 6 skupin, a to:

1. anglicismy obecné,
2. anglicismy z oblasti módy a kosmetiky,
3. anglicismy z oblasti počítačových her,
4. anglicismy z oblasti sportu,
5. anglicismy vulgárního obsahu,
6. anglicismy s povahou zkratek.

Z prvních pěti oblastí bylo vybráno pět anglicismů, které se v rozhovorech či na internetu objevovaly s největší frekvencí. Ze skupiny číslo šest bylo zvoleno deset zkratek, pět bylo obecného charakteru, tři z oblasti počítačových her a u dvou se jednalo o vulgarismy. Vybrané anglicismy byly poté zkontrolovány s dvacetičlennou skupinou teenagerů, kteří potvrdili, že tyto výrazy znají a používají. Několik výrazů znal pouze zlomek žáků, avšak tento fakt byl připisován tomu, že se jednalo o anglicismy z určité oblasti, například slovo *highlighter* bylo známo pouze mezi dvěma dívkami. Jelikož se jedná o kosmetický přípravek, je jeho neznalost mezi větším počtem účastníků

pochopitelná. U některých výrazů skupina navrhla jiný anglicismus, který je v rámci jejich generace užíván častěji. Níže uvádíme výsledný seznam zkoumaných anglicismů včetně jejich charakteristiky a výslovnosti.

Anglicismy obecné:

Fail [fejl], substantivum – nehoda, neúspěch, nezamýšlený výsledek

Prank [preŋk], substantivum – žert

Checkout [čeknout], verbum – zkontrolovat, zjistit

Ready [redi], adjektivum – připravený

Selfie [selfi:], substantivum – fotografie sebe samého pořízená vlastní rukou

Anglicismy z oblasti módy a kosmetiky:

Highlighter [hajlajtr], substantivum – rozjasňovač; kosmetický produkt používaný za účelem rozzáření pleti (Kosmetické trendy, [b.r.])

Peeling [pi:liŋk], substantivum – krém, který se používá za účelem vyhlazení kůže (Moje kosmetička, [b.r.])

Basic (oblečení) [bejsik], adjektivum – oblečení v jedné barvě bez potisku (Elle, ©2003–2017)

Brush [braš], substantivum – 1. hřeben na vlasy; 2. štětec na nanášení make-upu

Korektor [korektor], substantivum – kosmetický přípravek používaný k zamaskování nedokonalostí pleti

Anglicismy z oblasti počítačových her:

Lag [lagi], substantivum – výpadky či zpomalení připojení k síti (IT slovník, ©2008–2017)

Dropout [dropnout], verbum – vypadnout, upustit, ztratit

Armor [a:rmr] [armor], substantivum – brnění

Ban [ban], substantivum – zablokování přístupu (IT slovník, ©2008–2017)

Noob [nu:p], substantivum – urážka znamenající začátečníka, nešiku (IT slovník, ©2008–2017)

Anglicismy z oblasti sportu:

Squat [skvot], substantivum – dřep

Dumbbell [dambel], substantivum – činka

Workout [vorkaʊt], substantivum – cvičení, trénink

Gym [žim], substantivum – posilovna

Outdoor [aʊdo:r], adjektivum – venkovní

Anglicismy vulgárního obsahu⁵:

Fuck [fak]

Shit [šit]

Damn [de:m]

Bitch [bič]

Bullshit [bulšit]

Anglicismy s povahou zkratek⁶:

Pokud je výslovnost uváděna s mezerou, je tím značeno, že zkratky jsou vyslovovány po samostatných hláskách, ne dohromady. Výrazy, u nichž výslovnost není uvedena, jsme zaznamenali pouze v psaném projevu.

LOL [lol] – z angl. laughing out loud, laugh out loud, lots of laugh; smát se nahlas; rovněž znamená League of Legends (počítačová hra)

BTW [b t v] – z angl. by the way; mimochodem

OMG [o m g] – z angl. oh my god; ach můj bože

IDK – z angl. I don't know; nevím

ASAP [asap] – z angl. as soon as possible; co nejdříve

THX – z angl. thanks; díky/děkuji

AFK [ejefkej] – z angl. away from keyboard; mimo dosah klávesnice, pryč od klávesnice

KYS [kis] – z angl. kill yourself; zabij se

WTF [v t f] – z angl. what the fuck

BJ [bi: ži:] – z angl. blow job; orální sex (Slovník zkratek, ©2014–2017)

⁵ U vulgarismů neuvádíme slovní druh ani překlad, jelikož oboje je proměnlivé na základě kontextu.

⁶ Význam zkratek, není-li uvedeno jinak, byl převzat z webové stránky Zkratky.cz (Zkratky, [b.r.]).

Anglicismy, které byly použity v diktátu, jsme vybrali z toho důvodu, že se na Neomatu⁷ či Češtině 2.0⁸ objevily v počestěné formě.

Chatovat/četovat [četovat], verbum – psát si s někým na chatu

Boyfriend/bojfriend [bojfriend], substantivum – přítel

Make-up/mejkap [mejkap], substantivum – kosmetický produkt, který se nanáší na tvář za účelem vylepšení vzhledu

Image/imidž [imič], substantivum – podoba, celkový dojem

Special/spešl [spešl], adjektivum – speciální, zvláštní, výjimečný

Facebook/fejsbuk [fejzbuk], substantivum – sociální síť

Hater/hejtr [hejtr], substantivum – osoba vyjadřující kritiku vůči jedinci, skupině či tématu (IT slovník, ©2008–2017)

Fake/fejk [fejk], adjektivum – falešný, nepravý

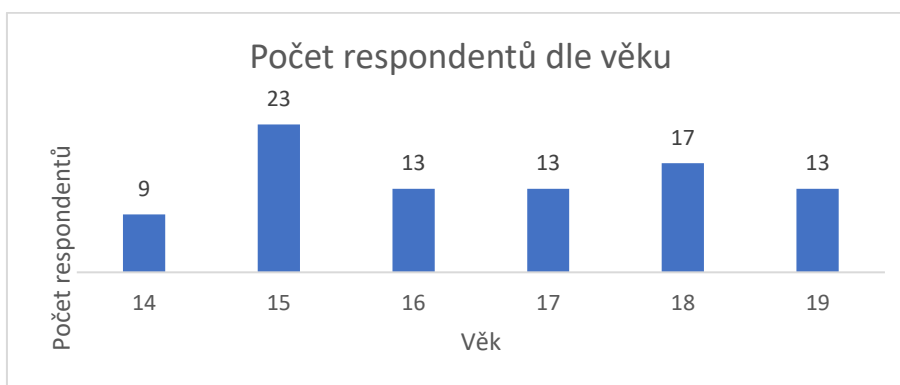
⁷ Elektronický neologický archiv Ústavu pro jazyk český AV ČR.

⁸ Online slovník, na jehož tvorbě se mohou podílet běžní uživatelé internetu

6 Vyhodnocení dotazníků

6.1 První část

Dotazník celkem vyplnilo 92 respondentů, přičemž čtyři dotazníky musely být z výzkumu odstraněny, jelikož nebyl uveden věk či respondenti nespádali do kategorie teenagerů. Vyhodnocováno tedy bylo 88 dotazníků. Zastoupení příslušníků obou **pohlaví** ve výzkumu bylo poměrně vyrovnané, jelikož z celkového počtu dotazovaných bylo 47 mužů (53 %) a 41 žen (47 %). **Věk** respondentů se pohyboval mezi 14–19 lety a nejvíce se výzkumu zúčastnilo patnáctiletých, jelikož byl dotazník rozdán prvnímu ročníku jak na Biskupském gymnáziu Varnsdorf, tak i na SLŠ a SOŠ Šluknov. Věk respondentů je podrobně zobrazen v následujícím grafu.

Graf 1: Počet respondentů dle věku

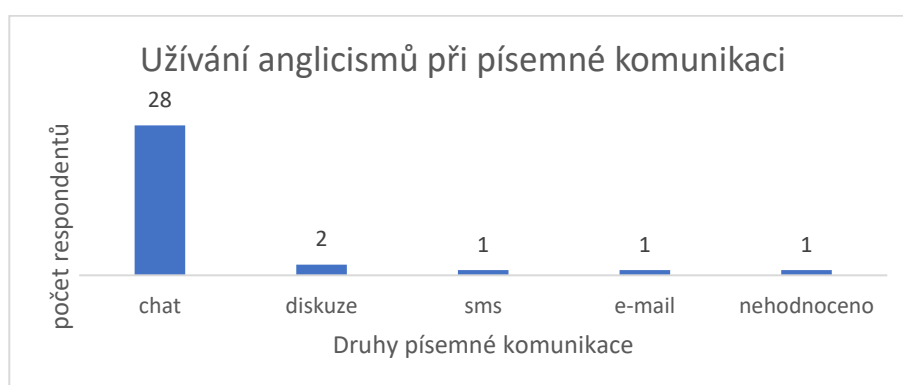
Dále vyplňovali teenageři údaj o své **úrovni angličtiny**. Pro zjištění úrovně nám posloužilo školní rozdělení do skupin. Na SLŠ a SOŠ Šluknov i na Biskupském gymnáziu Varnsdorf se žáci do skupin dělí, avšak některé početně slabé ročníky nejsou dle úrovně rozčleněny, proto byla nabídnuta i třetí možnost *v angličtině se ve škole na skupiny nedělíme*. Z celkového počtu respondentů uvedlo 36 (41 %), že patří mezi začátečníky až mírně pokročilé, 32 (36 %) se řadí mezi pokročilé a 20 (23 %) žáků se do skupin nedělí.

Dále studenti odpovídali na otázky týkající se anglicismů. První otázka tohoto zaměření zněla: **Používáš anglicismy?** Na tento dotaz odpovědělo 84 dotazovaných *Ano* (96 %), 2 *Ne* (2 %) a 2 nevěděli, co anglicismy jsou (2 %).

Následující otázka se zabývala tím, zda teenageři používají anglicismy při rozhovorech se svými vrstevníky či při komunikaci s dospělými a autoritami. U otázky **Anglicismy více používám, když komunikuji s** vybralo 81 respondentů (92 %) možnost *s vrstevníky* a 3 (3 %) *s dospělými*. 4 účastníci nebyli v této části hodnoceni, jelikož při předchozím dotazu odpověděli, že anglicismy neuvžívají či termín neznají.

Dále jsme se zabývali tím, zda teenageři užívají anglicismy více v projevu mluveném či psaném. 51 respondentů (58 %) odpovědělo na otázku *Kdy anglicismy nejčastěji používáš?* v mluveném projevu, 33 (38 %) uvedlo, že v psaném projevu. 4 nebyli opět hodnoceni.

Poslední otázka této části byla zaměřena pouze na ty, kteří uvedli, že využívají anglicismy více v projevu psaném. U dotazu *Při jakém druhu komunikace anglicismy nejčastěji používáš?* vybírali žáci z nabídky *SMS, chat, diskuze, email* či *jinde*. Z 33 studentů jich 28 (85 %) uvedlo, že na *chatu*. Odpovědi všech respondentů na tuto otázku uvádíme v následujícím grafu.

Graf 2: Užívání anglicismů při písemné komunikaci

6.1.1 Vyhodnocení hypotézy č. 1

Na základě výsledků z této části výzkumu jsme došli k závěru, že majorita teenagerů (92 %) užívá anglicismy při komunikaci se svými vrstevníky. První hypotéza se nám tedy částečně potvrdila. Naopak druhý předpoklad, že teenageři užívají anglicismy převážně v psaném projevu, potvrzen nebyl. Tento výsledek bude ovšem přezkoumán u jednotlivých anglicismů.

6.2 Druhá část

Druhá část dotazníku se skládala z osmi slov, která byla respondentům nadiktována, a ti je měli zaznamenat tak, jak by je užili při běžné komunikaci. Dva žáci byli z této části vyřazeni, jelikož neporozuměli zadání. Jeden pojmy vysvětloval a překládal, druhý uváděl více možností, jak mohou být slova napsána. Vyhodnocováno tudíž bylo 86 dotazníků.

Žádné z diktovaných slov nebylo zaznamenáno u všech respondentů ve stejné formě. Objevovaly se jak anglicismy počestěné, tak i ve své původní anglické podobě.

Některá slova byla zaznamenána chybně, avšak byla viditelná snaha o anglický zápis. U všech diktovaných slov výrazně převažoval anglický pravopis.

Respondenti zapsali anglicismy v jejich původní verzi nejvíce u slov *Facebook*, *chatovat* a *boyfriend*. Tyto výrazy byly u více než 90 % teenagerů zapsány anglicky. Slova *image*, *hater* a *fake* byla ve své původní verzi zaznamenána u přibližně 80 % dotazovaných a *special* u 76 %. Anglicismus *make-up* se v tomto zápisu, který je uváděn v ASCS, objevoval u 73 % žáků, avšak při započítání dalších podob tohoto slova, jako je *makeup* či *make up*, by to bylo 98 %. To by znamenalo, že právě tento výraz je nejvíce užíván ve své původní podobě. Všechny anglicismy, které se v dotaznících objevily, uvádíme v následující tabulce.

Tabulka 1: Zápis anglicismů

anglický zápis	zaznamenáno v dotaznících (počet respondentů)
chatovat	<i>chatovat</i> (78×), <i>četovat</i> (6×), <i>chattovat</i> (2×)
boyfriend	<i>boyfriend</i> (78×), <i>BF</i> (3×), <i>boifriend</i> (2×), <i>boy frend</i> (1×), <i>boy friend</i> (1×), <i>bojfrent</i> (1×)
make-up	<i>make-up</i> (63×), <i>makeup</i> (11×), <i>make up</i> (10×), <i>meikap</i> (1×), <i>mejkap</i> (1×)
image	<i>image</i> (71×), <i>imič</i> (8×), <i>imitch</i> (2×), <i>imitsch</i> (1×), <i>imidž</i> (1×), <i>imige</i> (1×), <i>immige</i> (1×), <i>immagine</i> (1×),
special	<i>special</i> (65×), <i>spešl</i> (19×), <i>speshl</i> (1×), <i>speachel</i> (1×)
Facebook	<i>Facebook</i> (78×), <i>FB</i> (5×), <i>fejs</i> (1×), <i>fejsbuk</i> (1×), <i>fejsbík</i> (1×)
hater	<i>hater</i> (68×), <i>hejtr</i> (11×), <i>hatter</i> (2×), <i>haiter</i> (2×), <i>hyter</i> (1×), <i>heitr</i> (1×), <i>h8ter</i> (1×)
fake	<i>fake</i> (74×), <i>fejk</i> (11×), <i>fake taxi</i> (1×)

6.2.1 Vyhodnocení hypotézy č. 2

Jak můžeme vyčíst z tabulky či z popsaných údajů, většina respondentů zaznamenává anglicismy v jejich původní formě. I přesto, že u některých výrazů byla slova zaznamenána chybně, ukazuje i onen nesprávný zápis na tendenci užívání původního pravopisu anglických slov.

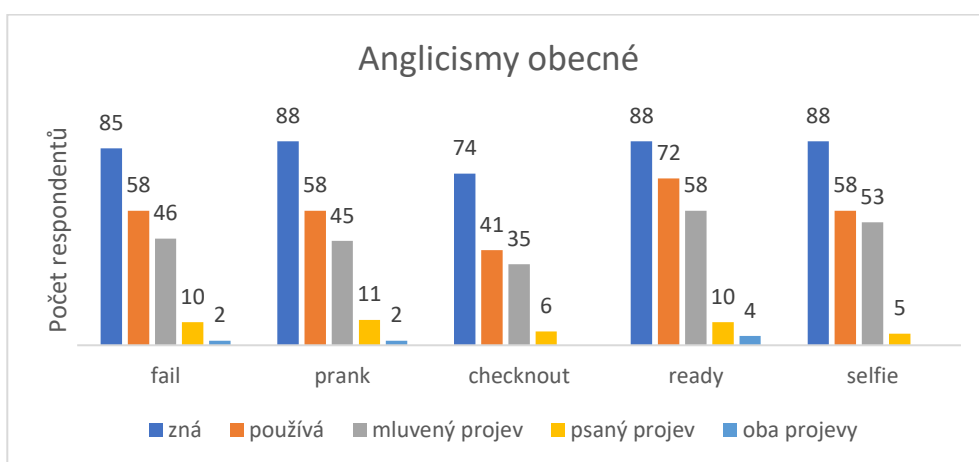
6.3 Třetí část

Ve třetí části bylo vyhodnocováno třicet anglicismů z různých oblastí. Zpočátku bylo uvedeno, jaký je rozdíl mezi dívkami a chlapci co se týče znalosti a používání těchto výrazů. Dále jsme se zabývali jednotlivými anglicismy, konkrétně tím, v jakém pořadí jsou za sebou řazeny dle počtu teenagerů, kteří jsou s nimi obeznámeni a používají je. Rovněž bylo zjišťováno, v jakém projevu jsou anglicismy více užívány, což současně sloužilo jako potvrzení výsledků získaných z dotazníkové otázky číslo šest.

6.3.1 Anglicismy obecné

Rozdíl mezi dívkami a chlapci ve znalosti obecných anglicismů jsme nezaznamenali. Co se týče užívání, jsou to chlapci, kteří anglicismy z této oblasti užívají častěji, konkrétně používají v průměru 3,5 slov, kdežto dívky 3. Nejedná se však o závažný rozdíl v porovnání s jinými oblastmi.

Obecné anglicismy jsou dobře známy všem dotazovaným. V průměru 84,6 (96 %) teenagerů je s nimi obeznámeno. Užívány jsou majoritně v mluveném projevu, a to v průměru 57,4 (65 %) respondenty. Pro bližší informace k tomuto tématu uvádíme graf.

Graf 3: Anglicismy obecné

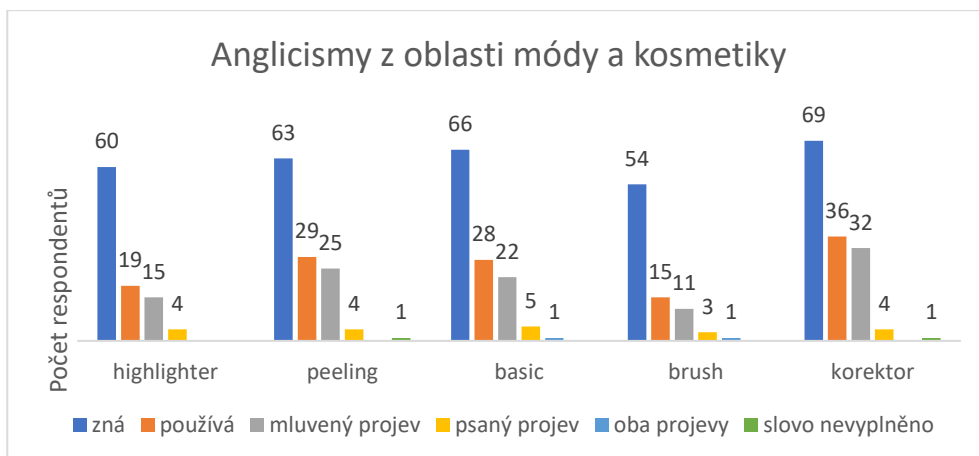
Anglicismy *prank*, *ready* a *selfie* zná 100 % dotazovaných, 97 % *fail* a 84 % *chceknout*.

Užívány jsou nejvíce *ready* (81 %) a následně *fail*, *prank* a *selfie* (66 %). Nejméně používaným anglicismem je *checknout*, a to u pouze 47 % respondentů. Všechny výrazy se převážně objevují v mluveném projevu. Několik respondentů i přes instrukce uvedlo oba druhy projevu, což je zaznamenáno i v grafu.

6.3.2 Anglicismy z oblasti módy a kosmetiky

Dívky jsou obeznámeny se 4,5 výrazy z této oblasti, kdežto chlapci se 3. Velký rozdíl mezi pohlavími byl zaznamenán v používání. Dívky užívají 2,3 slov, naopak chlapci pouhých 0,7.

Anglicismy z této části nejsou mezi teenagery tak známy, jako ty obecné. V průměru zná vybrané výrazy 62,4 (71 %) respondentů, z čehož je užívá 25,4 (29 %), a to majoritně v mluveném projevu.

Graf 4: Anglicismy z oblasti módy a kosmetiky

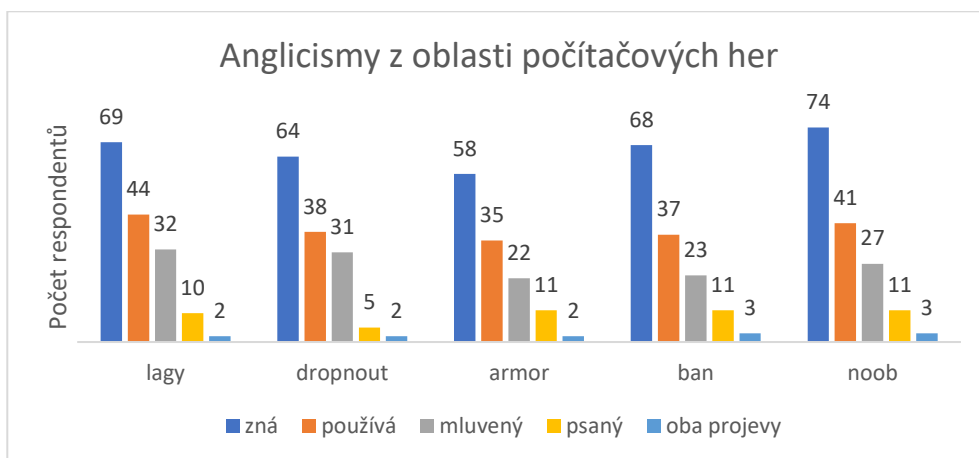
Nevyskytl se ani jeden anglicismus, který by znalo 100 % respondentů. Nejvíce známým výrazem je *korektor* (78 %) a *basic* (75 %). Se slovem *peeling* je obeznámeno 72 % teenagerů a nejméně známé jsou *highlighter* (68 %) a *brush* (61 %).

Nejvíce používán je anglicismus *korektor* (41 %), dále *peeling* a *basic* (33 %). Slovo *highlighter* používá pouze 22 % teenagerů, *brush* jen 17 %.

6.3.3 Anglicismy z oblasti počítačových her

U této oblasti se objevuje významný rozdíl mezi pohlavími, chlapi znají 4,7 z těchto výrazů, kdežto dívky pouhých 2,7. Rozdíl v jejich užívání je ještě větší. Chlapi používají 3,8 anglicismů z této oblasti, kdežto dívky jen 0,8.

Výrazy používané při počítačových hrách jsou známy 66,6 (76 %) respondentům, jedná se tedy o oblast známější než anglicismy spojené s kosmetikou a módou. Používány jsou v průměru 39 (44 %) respondenty a převážně v mluveném projevu.

Graf 5: Anglicismy z oblasti počítačových her

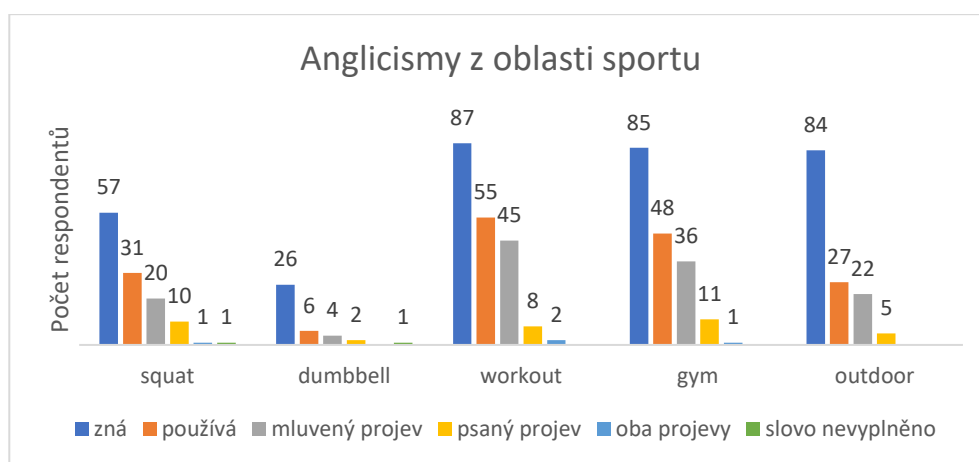
Ani v této části se nevyskytl anglicismus, který by znali všichni respondenti. Nejvíce byli teenageri obeznámeni s výrazem *noob* (84 %). Následovala slova *lady* (78 %), *ban* (77 %) a *dropout* (73 %). Jako nejvíce neznámé bylo zjištěno slovo *armor*, které zná 66 % respondentů.

I přesto, že slovo *noob* bylo nejznámější, není nejužívanější. Tento výraz je používán 47 % teenagerů, což ho řadí na druhé místo. Na prvním místě spadá slovo *lady* (50 %). Dále následuje *dropout* (43 %) a *ban* (42 %). Nejméně užívaný, stejně jako známý, je výraz *armor* (40 %).

6.3.4 Anglicismy z oblasti sportu

Zjistili jsme, že u této oblasti se neobjevuje významný rozdíl mezi pohlavími v porozumění vybraným výrazům. Chlapci znají průměrně 4 anglicismy a dívky 3,7, rozdíl je tedy nepatrný. Co se týče použití, jsou to chlapci (2,2), kdo je používají více oproti dívkám (1,6). Jak můžeme vidět, odchylka je malá.

Průměrně zná anglicismy 68 (77 %) teenagerů a jsou to výrazy, jež jsou používány 33, 5 (38 %) respondenty. Po oblasti módy a kosmetiky se jedná o druhou nejméně užívanou oblast. Všechny anglicismy se objevují převážně v mluveném projevu, což můžeme vidět v následujícím grafu.

Graf 6: Anglicismy z oblasti sportu

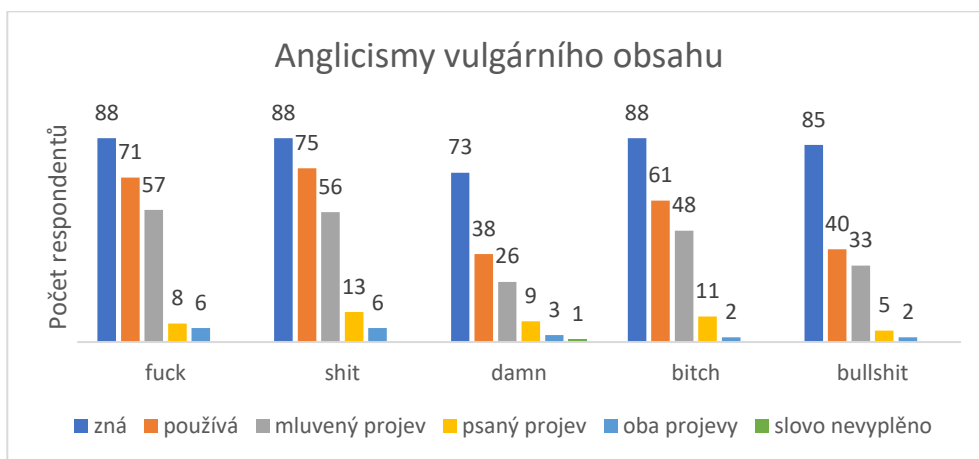
Nejvíce známá slova jsou *workout* (99 %), *gym* (97 %) a *outdoor* (95 %). Následuje anglicismus *squat* (65 %). Nejméně jsou teenageri obeznámeni s výrazem, *dumbbell*, konkrétně ho zná pouhých 30 % dotazovaných. Zároveň se jedná o nejméně známý výraz celého výzkumu.

Nejvíce používaným anglicismem je mezi mládeží *workout*, které užívá 63 % dotazovaných. Následují *gym* (55 %), *squat* (35 %) a *outdoor* (31 %). Slovo *dumbbell* se vyskytuje v mluvě u pouhých 7 % dotazovaných.

6.3.5 Anglicismy vulgárního obsahu

Chlapci jsou seznámeni s 4,9 výrazy, dívka s 4,7. Odchylnka je tedy nepatrná. V použití se jedná o rozdíl větší, jelikož chlapci užívají 3,7 slov, kdežto dívky 2,8.

V průměru zná vulgární výrazy 84,4 (96 %) dotazovaných a používá je z toho 57 (65 %). Dle získaných údajů můžeme vidět (viz graf č. 7), že vulgární anglicismy jsou na tom podobně jako oblast obecná. Všechny vybrané vulgarismy byly užívány převážně v mluveném projevu.

Graf 7: Anglicismy vulgárního obsahu

Jak můžeme z grafu vyčíst, anglicismy *fuck*, *shit* a *bitch* jsou známy 100 % dotazovaných. Následuje slovo *bullshit*, se kterým je obeznámeno 85 (97 %) teenagerů. Výraz *damn* zná 73 (83 %) respondentů.

Nejvíce užívaná mezi dotazovanými jsou slova *shit* (85 %) a *fuck* (81 %). Následuje *bitch* (69 %), *bullshit* (45 %) a nejméně teenagerů používá *damn* (43 %).

6.3.6 Vyhodnocení hypotézy č. 3

Jak již bylo uvedeno při vyhodnocování otázky číslo šest, výzkumu se zúčastnilo 36 teenagerů, kteří ve škole patří do skupiny začátečníků či mírně pokročilých, a 32, jež se řadí mezi pokročilé. Bylo zjišťováno, kolik anglicismů z třiceti obě skupiny průměrně znají. Zkratky do této části zapojeny nebyly, jelikož to není oblast, která se učí ve škole, tudíž by neposloužila pro vyhodnocení hypotézy.

Bylo zjištěno, že z 30 anglicismů jich pokročilí studenti znají 22,2, u druhé skupiny byl získán průměr 19,9 výrazů, rozdíl tedy činí 2,3 anglicismů. Dle těchto výsledků nebyla potvrzena hypotéza, jež zněla: *Množství anglicismů, které teenageři znají, nesouvisí s jejich úrovní angličtiny na základě rozdělení do skupin ve škole.* Docházíme k závěru, že i když byla hypotéza vyvrácena, nebylo tak učiněno přesvědčivým výsledkem, jelikož odchylka mezi oběma skupinami byla nepatrná. Lze konstatovat, že pokročilí studenti sice disponují rozsáhlejší znalostí anglicismů, avšak rozdíl oproti začátečníkům je nevelký.

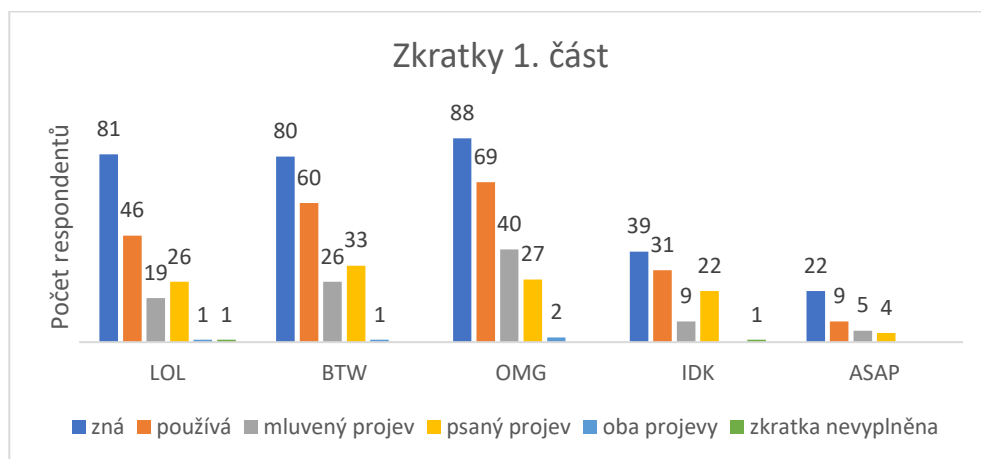
6.4 Čtvrtá část

V této části budeme vyhodnocovat znalost a používání zkratk. Nejdříve uvedeme rozdíl mezi dívkami a chlapci, dále budeme, stejně jako v kapitole předchozí, popisovat jednotlivé anglicismy. Rovněž se budeme zabývat tím, zda teenageři byli schopni zkratky rozepsat.

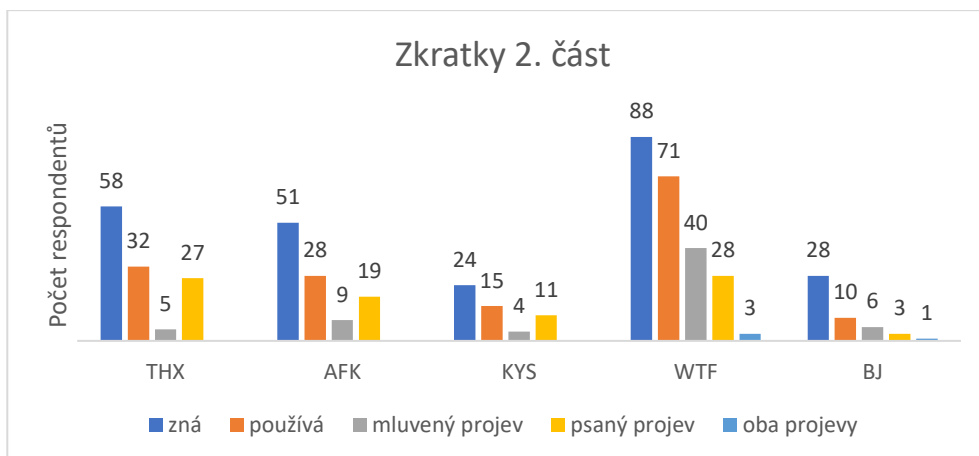
6.4.1 Zkratky

Chlapci v průměru znají 7,3 zkratek a používají jich 4,9. U dívek se jedná v obou případech o údaj nižší, jsou obeznámeny s 6,2 výrazy a užívají jich 3,2. V této oblasti tedy dominují chlapci.

Průměrně zná anglické zkratky 55,9 (64 %) dotazovaných teenagerů. Používány jsou 37,1 (42 %) respondenty, a to převážně v psaném projevu (kromě zkratky *OMG* a *WTF*). Bližší informace jsou k nahlédnutí v následujících grafech.

Graf 8: Zkratky 1. část

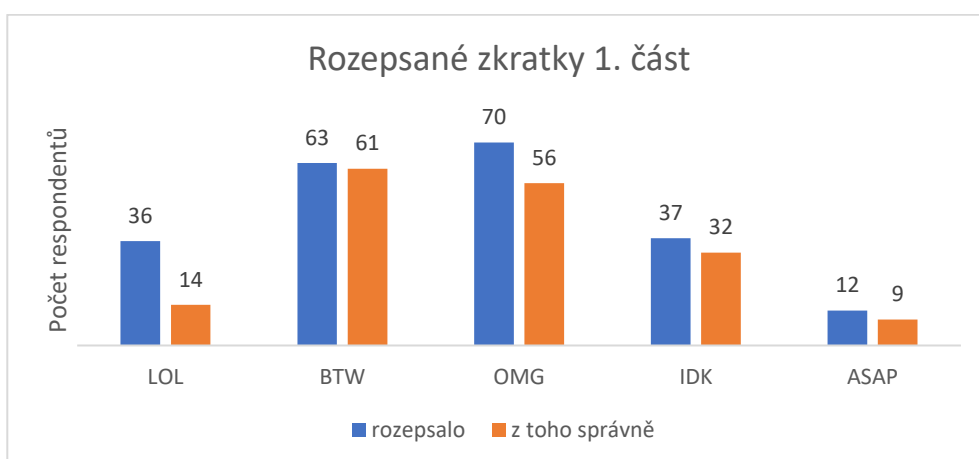

Graf 9: Zkratky 2. část

Jak můžeme z grafů vyčíst, zkratky *OMG* a *WTF* jsou známy mezi všemi respondenty. Dále následují *LOL* (92 %) a *BTW* (91 %). Mezi méně známé řadíme *THX* (66 %) a *AFK* (58 %). Nejméně jsou teenageři obeznámeni se zkratkami *IDK* (44%), *BJ* (32 %), *KYS* (27 %) a *ASAP* (25 %).

Nejvíce používanou zkratkou je *WTF* (81 %) a následně *OMG* (78 %). Dále *BTW* (68 %) a *LOL* (52 %). Výrazy jako *THX* (36 %), *IDK* (35 %) a *AFK* (32 %) nejsou v komunikaci teenagerů tak frekventované. Nejméně používané jsou anglicismy *KYS* (17 %), *BJ* (11 %) a *ASAP* (9 %).

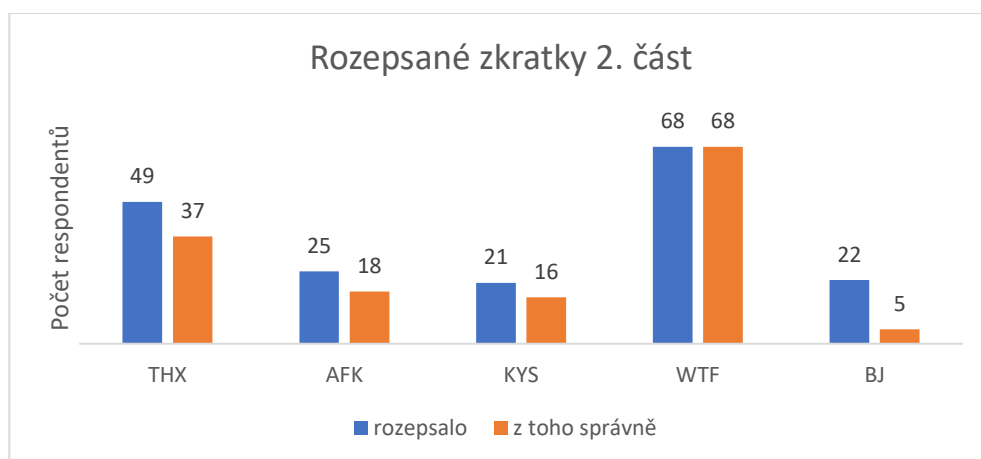
Dále jsme zjišťovali, zda teenageři umějí zkratky zapsat v jejich původní nezkrácené verzi. Zkoumali jsme, kolik respondentů zkratky rozepsalo a kolik z nich je napsalo pravopisně správně. Tyto jevy zobrazujeme v následujících grafech.

Graf 10: Rozepsané zkratky 1. část

Jak si můžeme všimnout, u všech zkratk z grafu č.10 byl zaznamenán rozdíl mezi tím, kolik žáků je rozepsalo a kolik z nich tak učinilo skutečně správně. Největší rozdíl

byl zaznamenán u *LOL*, kde byly uznávány varianty⁹ *laughing out loud* (zapsáno 9 respondenty), *laugh out loud* (0), *lots of laugh* (4) a *League of Legends* (1). Jako nesprávné varianty teenageři nejčastěji uváděli *lots of laught*, *lot of laugh* či *lot of laught*. Naopak nejméně chybných variací bylo uvedeno u *BTW*. U většiny výrazů byly chyby drobné (například zpřeházená písmena), bylo však znatelné, že dotazovaní vědí, co zkratka znamená a z čeho má vycházet. Ovšem v některých případech teenageři uvedli výraz s odlišným významem, například místo *I don't know* bylo zapsáno *I don't care*.

Graf 11: Rozepsané zkratky 2. část

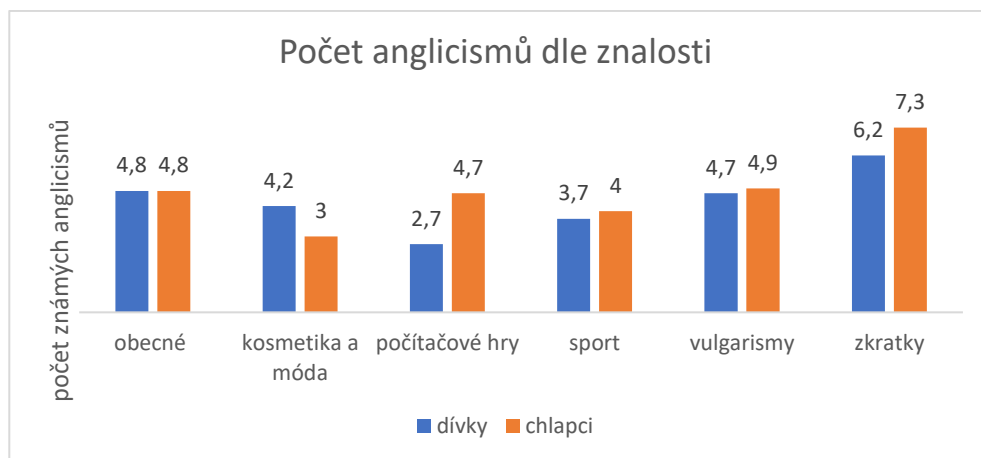
U zkratky *WTF* jako jediné byla zaznamenána 100% správnost rozepsaných údajů. Naopak významného rozdílu si můžeme všimnout u *BJ* neboli *blowjob*. V jednom případě bylo uvedeno spojení zcela odlišného významu, a to *Bieber Justin*. Kromě tohoto případu docházelo u *BJ* k tomu, že zkratka byla respondenty rozepsána jako dvě samostatná slova, tedy *blow job*. To samé se dělo u *KYS*, jež znamená *kill yourself*, ale 5 respondentů uvedlo *kill your self*. *THX* bylo častokrát zaznamenáváno jako *thnak you*, což je nesprávné, jelikož to nevysvětluje ono konečné *X*. U zkratky *AFK* jako jediné docházelo k tomu, že teenageři uváděli slova odlišná, například místo *away from keyboard* bylo *after keyborad*, *out of keybord* či jen *offline*.

6.4.2 Vyhodnocení hypotézy č. 4

Bylo předpokládáno, že chlapeři budou více než dívky znát a používat anglicismy z oblasti sportu, počítačových her a zkratky. U dívek jsme se domnívali, že budou mít širší znalost výrazů z oblasti kosmetiky a módy. U anglicismů obecných a vulgárních

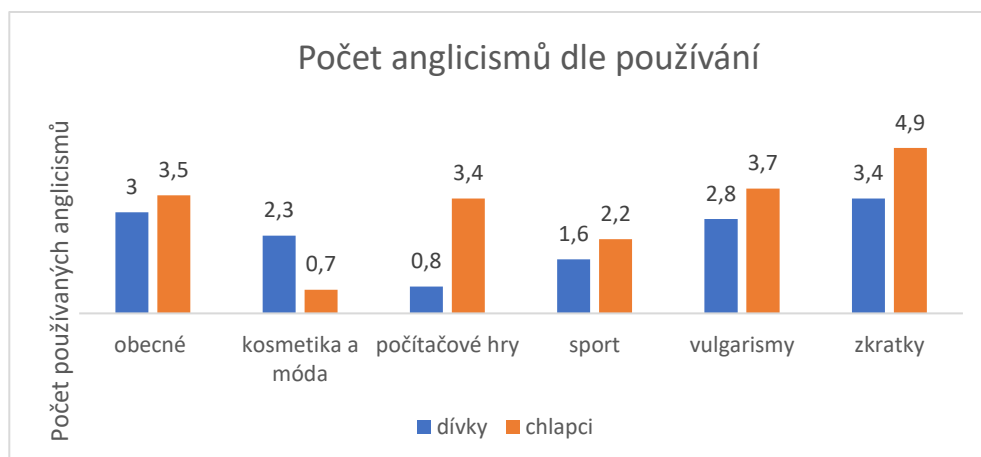
⁹ Údaje získané z internetových stránek zaměřených na zkratky, uvedeno v kapitole 5. 5 *Výběr anglicismů a jejich charakteristika*.

jsme očekávali podobnou znalost u obou pohlaví. Výsledky této hypotézy jsou zobrazeny v následujících grafech.

Graf 12: Počet anglicismů dle znalosti

Jak můžeme vidět, vše předpokládané bylo potvrzeno. Anglicismy obecné jsou známy ve stejném množství dívkám i chlapcům, podobně je tomu u vulgarismů, kde se objevuje jen minimální rozdíl 0,2 výrazu. U anglicismů sportovních jsme předpokládali významnější rozdíl než 0,3 výrazu. Takto nepatrnou odchylku neshledáváme natolik významnou, abychom mohli s definitivní jistotou tvrdit, že chlapci anglicismy z oblasti sportu znají více. Nejvýznamnější rozdíl můžeme zaznamenat u výrazů z počítačových her. Dále uvádíme graf, kde jsou zobrazeny rozdíly v používání anglicismů.

Graf 13: Počet anglicismů dle používání

U používání anglicismů jsme zaznamenali větší rozdíl mezi chlapci a dívkami, než je tomu u jejich znalosti. Největší odchylka je opět u oblasti anglicismů užívaných při hraní počítačových her. Tato část hypotézy, tedy že chlapci budou anglicismy používat více (kromě výrazů z kosmetiky a módy), byla potvrzena.

7 Závěr

Bakalářská práce byla zaměřena na anglicismy v komunikaci teenagerů a tomuto tématu byl věnován i jazykový výzkum, jež probíhal formou dotazníku a zúčastnilo se ho 88 teenagerů. Dotazník jsme rozdali studentům Střední lesnické školy a Střední odborné školy ve Šluknově a Biskupského gymnázia ve Varnsdorfu.

Výzkum jsme zaměřili na preference příslušníků mladé generace ve spojení s anglicismy, konkrétně jaké formě dávají přednost, v jaké projevů a při komunikaci s kým je převážně uplatňují. Dále jsme se zabývali anglicismy z určitých oblastí a sledovali, zda je teenageri znají a uplatňují v komunikaci. Výrazy použité v této části výzkumu byly získány z autentických rozhovorů teenagerů. Taktéž jsme se soustředili na rozdíly mezi chlapci a dívkami ve znalosti a používání anglicismů. Dotazník byl navržen tak, aby jeho prostřednictvím bylo možné vyvrátit či potvrdit stanovené hypotézy.

První hypotéza zněla, že: **Teenageři užívají anglicismy převážně v psaném projevu při komunikaci se svými vrstevníky.** U této hypotézy se nám potvrdila její část, která obsahovala tvrzení, že teenageri užívají anglicismy při komunikaci se svými vrstevníky. Pouze 3 respondenti z 84 hodnocených uplatňují anglicismy při komunikaci s dospělými. Druhá část hypotézy se nám nepotvrdila, jelikož 51 (58 %) teenagerů uvedlo, že je užívají v mluveném projevu. Tento aspekt byl rovněž zkoumán u jednotlivých anglicismů, kde měli respondenti uvádět, v jakém projevu výrazy používají. I zde převažoval, kromě oblasti zkratk, mluvený projev.

Dále jsme předpokládali, že: **Teenageři užívají pravopisně neadaptované anglicismy.** Tuto část jsme zjišťovali prostřednictvím diktátu. Respondentům bylo nadiktováno osm slov, jež se na Neomatu či Češtině 2.0 objevují jak v původní, tak i počestěné formě. Po vyhodnocení jsme došli k závěru, že hypotéza je pravdivá, jelikož u žádného slova nepřevažoval jeho český zápis. Nejvíce byl v české podobě zapisován anglicismus *special*, avšak i tento výraz byl u 76 % respondentů zaznamenán v původní formě. Nejméně se počestěná verze objevovala u slov *Facebook*, *chatovat*, *boyfriend* a *make-up*.

Třetí hypotéza zněla následovně: **Množství anglicismů, které teenageri znají, nesouvisí s jejich úrovní angličtiny na základě rozdělení do skupin ve škole.** Jedna z otázek dotazníku zjišťovala, do jaké skupiny v anglickém jazyce ve škole respondenti patří. 36 jich uvedlo, že mezi začátečníky až mírně pokročilé, 32 mezi pokročilé a 20 se ve škole dle úrovně nedělí. U respondentů byl dále zjišťován počet anglicismů, které

znají, a z toho byl vypočítán průměr pro celou skupinu. Dle získaných výsledků se nám tato hypotéza nepotvrdila, jelikož z 30 výrazů jich skupina na vyšší úrovni znala 22,2 a začátečníci 19,9. Jde ovšem o malý rozdíl na to, abychom tuto hypotézu mohli vyvrátit se definitivní jistotou, jelikož se může jednat pouze o odchylku, které byla zapříčiněna volbou anglicismů.

Jako poslední jsme zkoumali pravdivost tvrzení, že: ***Znalost a používání anglicismů z různých oblastí se liší dle pohlaví.*** Předpokládali jsme, že chlapci budou mít širší povědomí o anglicismech z oblasti sportu, počítačových her a že rovněž více ovládají zkratky. Naopak u dívek jsme se domnívali, že budou mít větší znalost výrazů z oblasti kosmetiky a módy. U vulgarismů a anglicismů obecných bylo odhadováno, že rozdíl bude minimální. Vše zmíněné se nám na základě výsledků dotazníku potvrdilo. Největší rozdíl mezi pohlavími jsme zaznamenali u znalosti anglicismů z oblasti počítačových her. U výrazů ze sportu došlo k potvrzení hypotézy, avšak předpokládali jsme větší rozdíl než 0,3 výrazů z 5. Rovněž jsme po vyhodnocení dotazníků došli k závěru, že chlapci používají anglicismy více než dívky.

Shrneme-li výsledky všech částí výzkumu, zjistili jsme, že teenageři používají anglicismy převážně při komunikaci se svými vrstevníky a při mluveném projevu. Výjimku tvoří pouze zkratky, které se uplatňují hlavně při psané komunikaci. Dále mladí lidé preferují pravopisně neadaptované anglicismy. Rovněž jsme zjistili, že znalost anglicismů se odvíjí od příslušnosti k určité skupině ve škole, avšak rozdíl mezi skupinami, co se znalosti anglicismů týče, není závažný. Na závěr uvedeme, že dívky a chlapci jsou obeznámeni s anglicismy z různých oblastí. Chlapci mají širší znalost anglicismů z oblasti sportu, počítačových her a zkratek, dívky z kosmetiky a módy. U anglicismů obecných a vulgárních nebyl zaznamenán významný rozdíl. Co se týče používání anglicismů, kromě výrazů z oblasti kosmetiky a módy užívají chlapci anglicismy více než dívky.

8 Zdroje

Sekundární literatura

HAŠOVÁ, L. Lásky jedné esemesky. *Naše řeč*, 2002, roč. 85, č. 4, s. 207–212. ISSN 0027-8203.

HLADKÁ, Z. Cizojazyčné prvky v korespondenci mladých lidí. *Naše řeč*, 2003, roč. 86, č. 5, s. 241–250. ISSN 0027-8203.

HOFFMANOVÁ, J., Styl současných teenagerů (na pozadí úvahy „o stylech věkových“). In: Hladká, Z. Cizojazyčné prvky v korespondenci mladých lidí. *Naše řeč*, 2003, roč. 86, č. 5, s. 241–250. ISSN 0027-8203.

JANDOVÁ, E. a kol. *Čeština na WWW chatu*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta, 2006. s. 101–157. ISBN 80-7368-253-2.

JIRSOVÁ, A., PROUZOVÁ, H., SVOZILOVÁ, N. Poznámky k mluvě mládeže. *Naše řeč*, 1964, roč. 47, č. 4, s. 193-199. ISSN 0027-8203.

KOCHOVÁ, P. *Nové iniciálové zkratky*. In: Neologizmy v dnešní češtině, ÚJČ AV ČR, Praha 2005 (Kolektiv autorů pod vedením O. Martincové). ISBN 80-200-0607-9. s. 242-248.

KRAUS, J. *Nový akademický slovník cizích slov A-Ž*. Praha: Academia, 2005. ISBN 80-200-1351-2.

KUČERA, K. K nejnovějším vlivům angličtiny na český jazyk. In: Viereck, W., Viereck, K., Ramisch, H. *Encyklopedický atlas anglického jazyka*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2005. Encyklopedický atlas. ISBN 80-7106-569-2.

MAREŠ, P. „HELLO maniax!“. *Čeština doma a ve světě*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 1995, č. 2. s. 123–125. ISSN 1210-9339.

MARTINCOVÁ, Olga. *Nová slova v češtině 2: slovník neologizmů*. Academia, 2004. ISBN 80-200-1168-4.

MRAVINACOVÁ, J. *Neosémantizmy vzniklé pod vlivem cizího jazyka*. In: Neologizmy v dnešní češtině, Praha: ÚJČ AV ČR, 2005a. ISBN 80-200-0607-9. s. 180-186.

MRAVINACOVÁ, J. *Přejímání cizích lexémů*. In: Neologizmy v dnešní češtině, Praha: ÚJČ AV ČR, 2005b. ISBN 80-200-0607-9. s. 287-211.

Příruční slovník jazyka českého. Praha: SPN, 1935-1957. Dostupné také z: <http://lexiko.ujc.cas.cz/texts/psjc.html>.

REJZEK, J. K formální adaptaci anglicismů. *Naše řeč*, 1993, roč. 76, č. 1, s. 26-30. *Slovník spisovného jazyka českého*. Praha: Academia, 1971.

SVOBODOVÁ, D. Slovní zásoba na www chatu. In: JANDOVÁ, E. a kol. *Čeština na WWW chatu*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta, 2006b. s. 101–157. ISBN 80-7368-253-2.

SVOBODOVÁ, D. *Průvodce českou slovní zásobou*. Odry: Vade Mecum Bohemiae, 2006a. ISBN 80-86041-34-4.

SVOBODOVÁ, D. *Internacionalizace současné české slovní zásoby*. V Ostravě: Ostravská univerzita v Ostravě, Pedagogická fakulta, 2007. ISBN 978-80-7368-308-5.

VÁGNEROVÁ, M. Komunikace v pubertě. *Čeština doma a ve světě*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 1995, č. 1. s. 8–10. ISSN 1210-9339.

VIERECK, W., VIERECK, K., RAMISCH, H. *Encyklopedický atlas anglického jazyka*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2005. Encyklopedický atlas. ISBN 80-7106-569-2.

Akademické práce

DOSTÁLOVÁ, A. *Výrazy přejaté z angličtiny v současných časopisech pro mládež a jejich receptce*. Brno, 2010. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Pedagogická fakulta. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/215926/pdf_b/Bakalarska_prace.pdf

JINDRÁKOVÁ, L. *Přejatá slova se zaměřením na anglicismy v současném českém lexiku*. České Budějovice, 2007. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Pedagogická fakulta. Dostupné z:

https://theses.cz/id/qd3dla/downloadPraceContent_adipIdno_4025

SCHÖNBAUEROVÁ, E. *Mluva hráčů počítačových her*. České Budějovice, 2014. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Filozofická fakulta. Dostupné z: https://theses.cz/id/60gova/Bakalsk_prce_-_Mluva_hr_potaovch_her.pdf

Internetové zdroje

BOZDĚCHOVÁ, I. *Anglicismy v českém lexiku*. In: Karlík, P., Nekula, M., Pleskalová, J. (eds.), *CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny*. 2017. Dostupné z:

<https://www.czechency.org/slovník/ANGLICISMYVČESKÉMLEXIKU>

BOZDĚCHOVÁ, I. *Hybridní kompozitum*. In: Karlík, P., Nekula, M., Pleskalová, J. (eds.), *CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny*. 2017b. Dostupné z:

https://www.czechency.org/slovník/HYBRIDNÍ_KOMPOZITUM

Cambridge Dictionary [online]. Cambridge University Press, 2017. [cit. 2017-11-21].

Dostupné z: <http://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/>

Čeština 2.0: Slovník, který tvoříte vy [online]. [cit. 2017-11-21]. Dostupné z: <https://cestina20.cz/>

Elle: Elle nejprodávanější módní časopis na světě – elle.cz [online]. Copyright © 2003 [cit. 2017-11-21]. Dostupné z: <http://www.elle.cz/>

IT Slovník: Počítačový slovník [online]. [cit. 2017-11-21]. Dostupné z: <https://it-slovník.cz/>

Kosmetické trendy: Blog o kosmetice, módě a líčení [online]. Copyright © Kosmetické trendy.cz [cit. 2017-11-21]. Dostupné z: <http://kosmeticketrendy.cz/>

Moje kosmetička: Informační stránky o kosmetice [online]. [cit. 2017-11-21]. Dostupné z: <https://moje-kosmeticka.cz/>

Neomat: Databáze excerpčního materiálu [online]. Praha: ÚJČ AV ČR, v.v.i. Copyright © Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i. [cit. 2017-11-21]. Dostupné z: <http://www.neologismy.cz/>

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. [online]. Praha: MŠMT, 2017. 142 s. [cit. 2017-12-02]. Dostupné z: http://www.nuv.cz/uploads/RVP_ZV_2017_verze_cerven.pdf

Slovník zkratk: Zkratky a jejich významy [online]. Copyright © 2014 [cit. 2017-11-21]. Dostupné z: <http://slovníkzkratk.cz/>

SVOBODOVÁ, K. *Uživatelé internetu v České republice* [online]. 2005. [cit. 2017-11-06]. Dostupné z: http://www.demografie.info/?cz_detail_clanku&artclID=93.

Zkratky [online]. [cit. 21.11.2017]. Dostupné z: <https://www.zkratky.cz/search.php>

Přílohy

DOTAZNÍK: Anglicismy v mluvě teenagerů

Instrukce: Vyberte jednu z možností.

1. Pohlaví:

- muž
- žena

2. Věk (napsat číslicí):

3. V angličtině jsem (na základě dělení do skupin ve škole):

- začátečník / mírně pokročilý(á)
- pokročilý(á)
- v angličtině se ve škole na skupiny nedělíme

4. Používáš anglicismy?

- ano
- ne
- nevím, co to je

5. Anglicismy více používám, když komunikuji s:

- dospělými/autoritami (rodiče, učitelé...)
- vrstevníky (kamarádi, spolužáci...)

6. Kdy anglicismy nejčastěji používáš?

- v mluveném projevu
- v psaném projevu

7. Při jakém druhu komunikace anglicismy nejčastěji používáš? (odpovídají pouze ti, co v předešlé otázce odpověděli: v psaném projevu)

- SMS
- chat
- diskuze
- e-mail
- jinde (rozepiš):

DIKTÁT:

Instrukce: Napište diktované slovo.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.

ANGLICISMY

Instrukce: U každého slova vyberte u jednotlivých částí jednu z možností, např. znám: ano, používám: ano, v projevu: psaném. Zvolenou možnost zakroužkujte. U části *v projevu* vyberte tu možnost, kde daný anglicismus využíváte více. Možnosti *znám* a *používám* se vztahují k samotnému anglicismu, ne k věci, kterou označují.

Fail:	znám: ano/ne	používám: ano/ne	v projevu: mluveném/psaném
Prank:	znám: ano/ne	používám: ano/ne	v projevu: mluveném/psaném
Checkout:	znám: ano/ne	používám: ano/ne	v projevu: mluveném/psaném
Ready:	znám: ano/ne	používám: ano/ne	v projevu: mluveném/psaném
Selfie:	znám: ano/ne	používám: ano/ne	v projevu: mluveném/psaném
Highlighter:	znám: ano/ne	používám: ano/ne	v projevu: mluveném/psaném
Peeling:	znám: ano/ne	používám: ano/ne	v projevu: mluveném/psaném
Basic (oblečení):	znám: ano/ne	používám: ano/ne	v projevu: mluveném/psaném
Brush:	znám: ano/ne	používám: ano/ne	v projevu: mluveném/psaném
Korektor:	znám: ano/ne	používám: ano/ne	v projevu: mluveném/psaném
Lagy:	znám: ano/ne	používám: ano/ne	v projevu: mluveném/psaném
Dropnout:	znám: ano/ne	používám: ano/ne	v projevu: mluveném/psaném
Armor:	znám: ano/ne	používám: ano/ne	v projevu: mluveném/psaném
Ban:	znám: ano/ne	používám: ano/ne	v projevu: mluveném/psaném
Noob:	znám: ano/ne	používám: ano/ne	v projevu: mluveném/psaném
Squat:	znám: ano/ne	používám: ano/ne	v projevu: mluveném/psaném
Dumbbell:	znám: ano/ne	používám: ano/ne	v projevu: mluveném/psaném
Workout:	znám: ano/ne	používám: ano/ne	v projevu: mluveném/psaném
Gym:	znám: ano/ne	používám: ano/ne	v projevu: mluveném/psaném
Outdoor:	znám: ano/ne	používám: ano/ne	v projevu: mluveném/psaném
Fuck:	znám: ano/ne	používám: ano/ne	v projevu: mluveném/psaném
Shit:	znám: ano/ne	používám: ano/ne	v projevu: mluveném/psaném
Damn:	znám: ano/ne	používám: ano/ne	v projevu: mluveném/psaném

Bitch: znám: ano/ne používám: ano/ne v projevu: mluveném/psaném
Bullshit: znám: ano/ne používám: ano/ne v projevu: mluveném/psaném

ANGLICISMY – ZKRATKY

Instrukce: U zkratky rozepište, pokud znáte, co znamená, např. BFF: Best Friend Forever. Pokud neznáte, kolonku *rozepiš* vynechte.

LOL: znám: ano/ne používám: ano/ne v projevu: mluveném/psaném
rozepiš:

BTW: znám: ano/ne používám: ano/ne v projevu: mluveném/psaném
rozepiš:

OMG: znám: ano/ne používám: ano/ne v projevu: mluveném/psaném
rozepiš:

IDK: znám: ano/ne používám: ano/ne v projevu: mluveném/psaném
rozepiš:

ASAP: znám: ano/ne používám: ano/ne v projevu: mluveném/psaném
rozepiš:

THX: znám: ano/ne používám: ano/ne v projevu: mluveném/psaném
rozepiš:

AFK: znám: ano/ne používám: ano/ne v projevu: mluveném/psaném
rozepiš:

KYS: znám: ano/ne používám: ano/ne v projevu: mluveném/psaném
rozepiš:

WTF: znám: ano/ne používám: ano/ne v projevu: mluveném/psaném
rozepiš:

BJ: znám: ano/ne používám: ano/ne v projevu: mluveném/psaném
rozepiš: